Opłata po [illegible]owa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 170	לאָדז, דאָנערשטאָג ט׳ מנחם אב תרצ״א	נײַנטער יאָהרגאַנג	Łódź, Czwartek, 23 lipca 1931 r.	№ 170

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcij i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דייטשלאַנד וועט נישט געהאָלפען ווערן

פון די ביז איצטיגע רעזולטאַטען פון דער לאָנדאָנער קאָנפערענץ

די קאָנפערענץ ווערט היינט געשלאָסען

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.) לעת עתה האָבען די בעראַטונגען אין לאָנדאָן נישט געבראַכט צו גאָרנישט. פראַנקרייך איז נאָך אַלץ פערעקשנט, און ענגלאַנד בעמיהט זיך דאָס עקשנות צו ברעכען. בעזונדערס בעמיהט זיך וועגען דעם מאַקדאָנאַלד.

פאַר דער קאָנפערענץ נאָך איז פערעפענטליכט געוואָרען הובערס צווייטע פּראָפּאָזיציע, וואָס ענטהאַלט 4 פּונקטען:

1) די פּאָליטישע אַטמאָספערע אין אייראָפּא מוז אויפגעקלעהרט ווערען דורך געגענזייטיגען גוטען ווילען און הסכם צווישען דייטשלאַנד, פראַנקרייך און מזרח-אייראָפּעאישע מלוכות.

2) די אויסלענדישע באַנקירען זענען מחויב נישט צוריקציהען די דייטשע קרעדיטען אין דער הויך פון 1,2 מיליאַרד דאָלאַר.

3) ס׳דאַרף געשאַפען ווערען אַנ׳אינטערנאַציאָנאַלער קאָמיטעט כ״י אויסצופאָרשען די פינאַנציעלע און ווירטשאַפטליכע סיטואַציע פון דייטשלאַנד און פעסטשטעלען, וואָסערע נייע קאַפּיטאַלען דייטשלאַנד האָט נויטיג צו בעקומען.

4) קורצטערמיניגע קרעדיטען דאַרפען אויף ווי ווייט מעגליך פערביטען ווערען אויף לאַנגטערמיניגע.

אין סך-הכל ווערט פעסטגעשטעלט אין הובערס פּראָפּאָזיציע, אַז אַמעריקא קאָן נישט אַ׳ויסטרעטען מיט א פאָרשלאַג פון א מלוכה-הלוואה, און נישט פון א רעגירונגס-גאַראַנטיע, ווייל דאָס וואָלט אָנגעטראָפען אויף א ווידערשטאַנד מצד דעם פּאַרלאַמענט.

לאָנדאָן, (22) (אטע) אויף דער היינטיגער פּלענאַר-זיצונג פון דער קאָנפערענץ זענען צ. א. אַרומגערעד׳ט געוואָרען די פראַגען וואָס זענען נוגע דאָס בילדען א גאַראַנטיע - קאָנסאָרציום, וועלכער זאָל פערזיכערן דייטשלאַנד דאָס נישט צוריקציהען פון די קורצטערמיניגע קרעדיטען. די מניעה בעשטייט דערין, וואָס צום קאָנסאָרציום דאַרפען צוטרעטען נישט נאָר די גרעסערע בענק, נאָר אויך די קלענערע, וועלכע לאַקירען זייערע קרעדיטען אין דייטשלאַנד.

אין די קאָנפערענץ-קרייזען האַלט מען, אַז די פראַנצויזישע דעלעגאַציע שטרעבט צו אַ פּראָוויזאָרישען רעזולטאַט פון דער לאָנדאָנער קאָנפערענץ.

נאָך איהר פערענדיגונג, וועט פאָרקומען אַ צווייטער ענ״אַ פון די דייטשע-פראַנצויזישע אונטערהאַנדלונגען, און דאַן וועט וואַרשיינליך בעריהרט ווערען די פראַגע פון א פראַנצויזישער הלוואה פאַר דייטשלאַנד.

לאָנדאָן 22 (ט.) וועגען די מיטוואָכדיגע פערהאַנדלונגען איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַנ׳אָפיציעלער קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט צ. א. געזאָגט, אז די פראַגע פון געבען אַ נייעם קרעדיט, כדי צו שטאַרקען די דייטשע מאַרק, איז נישט דערצילט געוואָרען, אזוי אז דעריבער וועל אוודאי מאָרגען אויף דער פּלענאַר-קאָנפערענץ ענטשטיין חלוקי דעות אין די בעריכטען.

לאָנדאָן 22 (ט.) נאָכ׳ן שלוס פון דער נאָכמיטאָג-זיצונג האָט אין די דייטשע קרייזען געהערשט די מיינונג, אַז די פערהאַנדלונגען האָבען דערגרייכט צו אַ פאָרלויפיגען סוף.

דער ענגלישער קעניג האָט פערבעטען די פערטרעטער פון די לאָנדאָנער מיניסטאָרען-קאָנפערענץ, אנטיילצונעהמען דאָנערשטאָג נאָכמיטאָג אין אַ גאָרטען-טיי-געזעלשאַפט אין דעם בוקינגהאַם-פּאַלאַץ.

אויך דאָס זאָל בעווייזען אויף אַ געוויסען אָבשלוס פון די קאָנפערענץ אַרבייטען.

לאָנדאָן 22 (ט.) עס איז געקומען צו אַ הסכם, אויף דער קאָנפערענץ פון די פינאַנץ-מיניסטאָרען, וועגען דעם בעריכט, וואָס דאַרף מאָרגען צוגעשטעלט ווערען דעם פּלענום פון דער קאָנפערענץ פון די 7 מלוכות.

דער בעריכט ענטהאַלט 2 הויפּט-פּונקטען, ווי דהיינו:

1) אַז מ׳זאָל פּראָלאָנגירען אויף נאָך 2 חדשים די קורצטערמיניגע הלוואות.

2) מ׳זאָל שאַפען אַנ׳אינטערנאַציאָנאַלען קאָנסאָרציום, וואָס זאָל זיך פערנעהמען מיט ווייטערדיגע הלוואות פאַר דייטשלאַנד.

די רעזולטאַטען פון דער קאָנפערענץ זענען, אַלזאָ, גאַנץ קנאַפּע, און דייטשלאַנד וועט פון זיי נישט געהאָלפען ווערע׳.

מאָרגען, פרייטאָג

הויבט זיך שוין אָן צו דרוקען אין דעם

„נייעם פאָלקסבלאַט"

אונזער נייער אויסערגעוועהנליך - שפּאַנענדער, סענסאַציאָנעלער קרימינאַלישער ראָמאַן א. נ.:

קרבן פון שפּיאָנאַזש

אינטערעסאַנט! שפּאַנענד! סענסאַציאָנעל!

לייענט מאָרגען פרייטאָג! לייענט מאָרגען פרייטאָג!

אינטערפּעלאַציע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

וועגען די עקסצעסען געגען יודען אויף דער ווינער אוניווערזיטעט

לאָנדאָן, 22. (יט״א טעלעגראַפיש) דעפּ. קאָנוועסטי האָט אינטערפּעלירט אין ענגלישען פּאַרלאַמענט צי דאָס ענגלישע אויסערן-מיניסטעריום איז געוועזען אויפמערקזאַם אויף די עקסצעסען געגען יודען, וואָס זענען פאָרגעקומען אויף דער ווינער אוניווערזיטעט און צי דערמיט פּעראינטערעסירט זיך די פעלקער-ליגע.

אויסערן-מיניסטער הענדערסאָן האָט געענטפערט, אַז דאָס אויסערן-מיניסטעריום האָט בעקומען אַ בעריכט וועגען געוויסע געשעהענישען אויף דער ווינער אוניווערזיטעט, וואָס האָבען זיך נישט מעהר איבערגעחזרט, ווייל די מאַכט האָט בעהערשט די לאַגע.

וואָס שייך די פעלקער-ליגע איז נישט פערהאַן קיין אויסזיכטען אַז די ליגע זאָל זיך פערנעהמען מיט דעם ענין.

אַ שרעקליכער סקאַנדאַל אין וואַרשאַוער קרייז-געריכט

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין וואַרשאָווער קרייז-געריכט איז פּאָרגעקומען אַ שרעקליכער סקאַנדאַל, וועלכען עס האָט אַרויסגערופען דער געוויסער אַלעקסאַנדער זינאָוויעוו, וועלכער איז פאַר בעגיין אַ מאָרד פערמשפּט געוואָרען אויף 8 יאָהר טורמע.

ווען דאָס געריכט האָט פאָרגעלייענט דעם אורטייל, האָט זיך אין זאַל דערהערט אַ מ׳יא׳דיגער קוויטש פון אַ פרוי.

אַז די פּאָליציי האָט געוואָלט אַרויספיהרען די פרוי פון זאַל, איז דער פערמשפּטער אַריינגעפאַלען אין אַ מין שגעון: ער האָט געכאַפּט אַ פּולפּיט, וואָס איז געשטאַנען לעם דער בעשולדיגונגס-באַנק און אַ שליידער געטון איהם אין דעם ריכטער-טיש.

צו איהם זענען צוגעלאָפען 5 פּאָליציאַנטען. זינאָוויעוו האָט דאַן אַרויסגעכאַפּט ביי איינעם פון זיי אַ באַגנעט, און אַ וואָרף געטון איהם אין די אַרויסגייענדע ריכטער.

לסוף האָבען איהם די פּאָליציאַנטען געשמידט אין קייטען.

עס וועט געגען זינאָוויעוו׳ן פערפיהרט אַ פּראָצעס פאַר בעפאַלען די ריכטער.

קופּאָן № 17

2-טע סעריע

פון גרויסען

פּרעמיען-קאָנקורס

— פון —

„נייעם פאָלקסבלאַט"

כדי זיך צו בעטייליגען אין פּרעמיען-קאָנקורס איז גענוג צוצושטעלען בלויז 30 קופּאָנען.

קריטישע לאַגע פון וואַרשא-ווער מאַגיסטראַט

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די פינאַנציעלע לאַגע פונ׳ם וואַרשאַווער מאַגיסטראַט איז נאָך אַלץ אַ קריטישע.

די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָבען געגעבען דעם מאַגיסטראַט אַ טערמין ביז שבת צו בעצאָהלען די שכירות די בעאַמטע פאַר יולי.

ווען דאָס זאָל נישט געשעהען, וועט מאָנטאָג, בעת דער זיצונג פון מאַגיסטראַט פאָרקומען אַ מאַסען-דעמאָנסטראַציע פון אַרבייטער און בעאַמטע.

אַ שטורעם-ווינד אין ווילנער געגענד

בריסק, 22. (טעלעפאָניש) אַ גרויסער שטורעם איז אַדורך איבער דער מזרח-געגענד פון ווילנער קאַנט.

די תבואות זענען אינגאַנצען קאַליע געוואָרען אין דאָרף ליפּאָווא האָט אַ דונער דערהרג׳עט 3 פּערזאָן.

פּראָצעס פון דעפּ. דיבוא

וואַרשא, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דעפּ. דיבואַ. רעדאַקטאָר פון „ראַבאָטניק" האָט היינט געהאַט אַ פּראָצעס אין קרייז-געריכט פאַר בעליידיגען אין דער צייטונג דעם פּאָלקאָווניק רייסקי (שעף פון דער תבואה-אָפּטיילונג ביים מיליטער).

דיבואַ האָט בעקומען אַ פּסק-דין — אַ חודש אַרעסט, וואָס איז איהם מחמת אַמנעסטיע געשענקט געוואָרען.

דער דאָלאַר און די מאַרק אין וואַרשא

וואַרשא 22 (טעלעפאָניש) נעכטען פאַרמיטאָג איז דער דאָלאַר אין פּריוואַט-פערקעהר געווען 9,07 מיט א האַלב.

די טענדענץ — אַ שוואַכערע.

די דייטשע מאַרק איז געווען א ספּעקולאַטיווער אָביעקט אויף דער שוואַרצער בערזע. קליינע סכומים (ביז 500) האָבען געהאַט דעם קורס פון 2,07

אנפראגעז אין ענגלישען פארלאמענט

וועגען אנטוויקלונגס-פלאן פאר ארץ-ישראל

לאנדאן 22, (י. ט. א. טעלעגראפיש). אין ענגלישען פארלאמענט האט דעפ. אראמביי גאר אנגעפרעגט צי די אינסטרוקציעס, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען וועגען דער פערווירקליכונג פון ענטוויקלונגס-פלאן אין א"י שטעהען נישט אין סתירה מיט מאקדאנאלדס בריף.

שילס האט דערויף געענטפערט, אז אלע נייע דאקומענטען בנוגע א"י שטעהען אין הסכם מיט די פריהערדיגע דאקומענטען.

דעפ. אראמביי גאר: צי וועט נאך געפיהרט ווערען א דיסקוסיע אין פארלאמענט וועגען ענטוויקלונגס-פלאן?

שילס: אויב עס וועט זיך האנדלען וועגען הלואה-פראיעקט פון אנדערטהאלבען מיליאן פונט פאר א"י וועט געפיהרט ווערען אין פארלאמענט אן'אלגעמיינע דיסקוסיע.

דעפ. מארקוס האט דאן אינטערפעלירט צי עס זענען פארגעקומען בעראטונגען מיט יודען און אראבער, וועגען ניי-נאמינירטען הויך-קאמיסאר.

שילס: ניין.

זעלבסטמארד פון א ווארשאווער יודישען וויי-סוחר

ווארשא, 22. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) יעקב ווינצבערג, 48 יאהר אלט (פון סענאטארסקא 28) אנ'אייגענטימער פון וויין-סקלאדען איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך גאז.

מ'האט איהם געפונען א טויטען.

די סיבה — שלעכטע געשעפטען.

דער פערשארפטער קאנפליקט

צווישען דעם פויבסט און מוסאליני?

פאריז, 22 (ספ. טעל.) די גוט-אינפארמירטע „לא פרעס אסאציע" האט נעכטען בעקומען פון איהר רוימישען קארעספאנדענט א רייה דעפעשען, וועלכע שטעלען פאר די סיטואציע, אלס זעהר דראהענד.

לויט די דאזיגע דעפעשען הערשט אין די רוימישע דיפלאמאטישע קרייזען די איבערצייגונג, אז אין איטאליען גרייט מען זיך אויף זעהר וויכטיגע געשעהענישען: די אנגעשטרענגטע בעציהונגען צווישען דעם פויבסט און מוסאליני האבען דערגרייכט ביז צו דער העכסטער שפאנונג.

א ליאדע מינוט דארף מען זיך ריכטען אויף דעם איבעררייס פון די דיפלאמאטישע בעציהונגען און דאס צוריקרופען פון דעם לעטעראנישען אפמאך און פון דעם קאנקארדאט

דאס וואלט געשאפען פאר'ן פויבסט אזא מין סיטואציע, אז ער וואלט געמוזט פערלאזען רוים. דאן וואלט ער זיך בעזעצט אויפ'ן פראנצויזישען טעריטאריום. מען גיט אפילו גענוי אן דאס ארט — קארסיקא

מענזשינסקי פאר סטאלינס פראיעקטען

וועגען ארעוויזיע פון אלע פראצעסען געגען די אינזשיניערען

מאסקווע 22 (ספ. טעל.) דער שעף פון ג. פ. או. מענזשינסקי בעהאנדעלט אין דער „פראוודא" דעם ענין, וואס סטאלין האט בעריהרט מכוח פערזיכערן די אינזשיניערען און טעכניקער בעסערע ארבייטס-בעדינגונגען.

מענזשינסקי האלט פאר נויטיג צוריקצוקעהרען די אינזשיניערען אויף זייערע פאסטענס און פערזיכערן זיי פריווילעגיעס פון ערשטער קאטעגאריע-ארבייטער. די קינדער פון די אינזשיניערען דארפען אויך צוגעלאזט ווערען צו די סאוויעטישע שולעס.

דער מחבר טועט דאן ארויס מיט דער סענסאציאנעלער פאדערונג, צו רעווידירען אלע פראצעסען, לויט וועלכע פערשידענע „ספעצען" זענען פערמשפט געווארען פארן סובאטאזש די ארבייטס-פארשריטען און מאר פעהלערען אין דער פראדוקציע.

זיין ארטיקעל ענדיגט מענזשינסקי מיט'ן אפעל וואס פאדערט אויף די ספעציאליסטען צו מיטארבייט.

די שפיאנאזש-אפערע אין ווארשא

נייע ארעסטען און די רעזולטאטען פון דער אויספארשונג

ווארשא, 22. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט דער שפיאנאזש-געשיכטע פון דערשאסענעם מאיאר דעמקאווסקי, ווערט איצט די אויספארשונג ווייטער געפיהרט, אלס איינעם פון דעמקאווסקיס שותפים האט מען ענטדעקט א געוויסען אנטאני סטאנישעווסקי, וועלכער האט זיך אנגעגעבען אלס אינזשיניער און איז געווען זעהר פאפולער אין ווארשא.

סטאנישעווסקי איז ארעסטירט געווארען אין ווילנא.

ווארשא, 22. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די אויספארשונג אין דער שפיאנאזש-אפערע פון דעם אינזשיניער און ערפינדער אנטאני סטאנישעווסקי, פערנעהמט זיך אויף אלץ ברייטערע קרייזען.

סטאנישעווסקי'ן האט מען ארעסטירט אין ווילנע, אין האטעל „בריסטאל", אין וועלכען ער האט פערנומען דעם צימער נומער 143. גלייכצייטיג איז אין קאנסק, וואו ער האט א הויז און א גארטען, ארעסטירט געווארען זיין פריינדין מיכאלינא גראט.

אין 1905 זאל סטאנישעווסקי האבען געווען א מיטגליד פון דער פ.פ.ס.'ישער באיובקע, און געארבייט אלס מאנטער אין סטאראכאוויצע, דערנאך אין דער פירמע „מונדוס" אין ווארשא א. א. וו.

לעצטענס האט ער זיך אנגעגעבען אלס אינזשיניער בענוצענדיג זיך דערביי מיט פאלשע דאקומענטען.

סטאנישעווסקי'ן און דאס פריילין גראט האט מען געבראכט קיין ווארשא, און אריינגעזעצט אין טורמע.

די בעשולדיגטע דראהט לאנגע יאהרען שווערע טורמע פאר שפיאנאזש.

דער פראצעס זאל פארקומען אין ווארשאווער קרייז-געריכט אין דער צווייטער העלפט אויגוסט אדער אנהויב סעפטעמבער.

בעת'ן ערשטען פערהער האט זיך סטאנישעווסקי מודה געווען אין פיהרען שפיאנאזש, ערקלערענדיג, אז ער פלעגט פערקויפען ידיעות וועגען דער קריגס-אינדוסטריע דעם סאוויעטישען מיליטער אטאשע באגאוואי, און געקראגען דערפאר בעצאהלט אין דאלארען.

ווארשא, 22. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) „קורייער טשערוואני" מעלדעט וועגען דעם ארעסט פון שלמה ראזענבערג'ן, (פאוויא 11) ביי וועלכען מ'זאל האבען געפינען, חוץ אנדערע קאמפראמיטירענדע מאטעריאלען אויף שפיאנאזש-דאקומענטען, און ס'איז דא א חשד, ער זאל האבען מיטגעארבייט מיט דע[illegible] און סטאנישעווסקין

160 פירמעס ליקווידירט אין דער לעצטער צייט אין ווארשא

א גאנצע רייה נייע באנקראטען, נאדזורען, ליציטאציעס

ווארשא, 22. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין ווארשאווער האנדעלס-געריכט איז איינגעפלאסען א רייה ביטעס וועגען נאדזורען און באנקראטען.

עס זענען אויך אויסגעפיהרט געווארען א סך ליציטאציעס.

במשך פון דער לעצטער צייט זענען ליקווידירט געווארען 160 פירמעס.

אנפאל אויף א פאבריקאנט אין ווארשא

ווארשא, 22. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מאנטאג איז פארגעקומען א שיסעריי צווישען יודישע שניידער-ארבייטער.

די סיבה איז געווען, וואס רויטע האבען געוואלט פערכאפען די פלעצער וואו ס'ארבייטען בונדאווצעס.

היינט, ווען דער פאבריקאנט ווישינסקי איז 7 אינדערפריה ארויס פון דער וואוינונג זענען איהם בעפאלען עטליכע פערזאן און דערלאנגט איהם מיט א שטעקען איבער'ן קאפ אזוי, אז דער שטעקען איז צובראכען געווארען.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

וואיקאווס מערדער, קאוועדא האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד אין דער טורמע

ווארשא, 22. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) וואיקאוו'ס מערדער קאווערדא, וועלכער זיצט אין דער גרונדזשאנדזער תפיסה, האט געוואלט בעגיין זעלבסטמארד.

די לעצטע צייט איז ער שטארק מרה-שחורהדיג.

מ'האט איהם געפונען ליגען אין א קאלושע בלוט.

ער האט געהאט ארויסגעהאקט א שויב, און מיט'ן גלאז אויפגעשניטען זיך די אדערן.

זיין צושטאנד איז א שווערער.

אמנעסטיע אין ארץ-ישראל

ירושלים, 22. (יט"א טעלעגראפיש) די ארץ-ישראל-רעגירונג האט בעשלאסען צו פערעפענטליכען אנ'אמנעסטיע פאר די איבערטרעטער, וועלכע זענען אריינגעקומען אין לאנד אויף אנ'אומלעגאלען אופן, נאך דער פאלקס-צעהלונג.

פון דער אמנעסטיע וועלען געניסען אנ'ערך 10,000 יודען.

די אמנעסטיע ווערט ארויסגעגעבען צוליב דער נייער פאלקס-צעהלונג, וואס וועט בקרוב אדורכגעפיהרט ווערען און כדי עס זאל דערגרייכט ווערען גענויע און פינקטליכע רעזולטאטען.

זעלבסטמארד פון א יודישען אינדוסטריעלער מיט זיין פרוי אין בערלין

בערלין, 22. (יט"א טעלעגראפיש) דא זענען בעגאנגען זעלבסטמארד דער אינדוסטריעלער ארטור יאפע מיט זיין פרוי. ביידע האבען זיך געסמט אויף טויט.

דער טראגישער טאפעלטער זעלבסטמארד איז געשעהען אין צוזאמענהאנג מיט'ן דייטשען פינאנץ-קראך דורך וואס דער אינדוסטריעלער איז רואינירט געווארען.

דער זעלבסטמארד האט אין בערלין געמאכט א געוואלדיגען רושם.

מאשיך-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל. אייער-פערפעל און סובארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל בעוואוסטער צוקערניע

ב. וויינבערג

38 פעטריקאווער 38

:-: טעלעפאן 82=143 :-:

אכטונג! עס ווערען אויך ארויסגעגעבען פריהשטיקען, אווענד-ברויטען ווי אויך יארטקע מיטאגען

Staromiejski Bank Ludowy w Łodzi

אלטשטאטישע פאלקס-באנק אין לאדז

פל. קאשטשעלני 4 טעל. 133-62

ערלעדיגט אינקאסא פון וועקסלען און פראכטען אויף לאדז און אויף אלע שטעט אין פוילען.

צאהלט אויס אינקאסעס דעם זעלבען טאג פון אנקימען.

פיהרט טשעק-רעכנונגען פאר דער קונדשאפט און גיט ארויס טשעק-ביכלעך ערלעדיגט שנעל פינקטליך און ביליג.

די אפשפארונג-איינלאגען נעמט אן די באנק פון דער קלענסטער סומע אן, און זיי ווערען גוט פראצענטירט.

ס'ווערען אויך אנגענומען פרעמירטע אפשפארונגען, אויף וועלכע די בעזיצער פון די ביכלעך קענען געווינען אין משך פון יעדען יאהר א פרעמיע פון 1000 זל.

די אפשפארונגען (ווקלאדען) ווי אויך די טשעק-רעכנונגען זענען פריי פון אלע מינים שטייערן און אפצאהלונגען.

די באנק איז די איינציגע יודישע קרעדיט-אינסטיטוציע אויף אלטשטאט, באלוט, ראדאגאשטש און זשובארדז, וואס געהעצים יודישען רעוויזיאנס-פערבאנד אין ווארשע, און טראגט די געהעריגע אחריות פאר אלע איהרע באנק-אפעראציעס.

הננו משתתפי בצער הגדול של הרב הגאון

רי"א שליט"א מייזל

בהלקח מאתו

רעיתו הרבנית

תנצב"ה

ה' ינחמהו בתוך אבלי ציון וירושלים.

ש. זלמן שניאורסאהן

גאסטראלען פון דער

ווילנער טרופע

XVI יאר — XVI יאר

15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.

לאדזשער שטאט-טעאטער

היינט, דאנערשטאג, דעם 23 יולי, 9 אווענד

15-יעהריגע יובל-פארשטעלונג

(רעפערטואר—רעווי)

דארפס-יונג	פון 2 אקט	— לעאן קאברין
דער שטומער	„ 3 „	— א. וויטער
דבוק	„ 1 „	— ש. אנ-סקי
זינגער פון זיין טרויער	„ 2 „	— א. דימאוו
קדוש השם	„ 2 „	— שלום אש
ביינאכט אויפן אלטען מארק	„ 2 „	— י. ל. פרץ
שיילאק	„ 1 „	— וויליאם שעקספיר
יודענשטאט	„ 2 „	— אהרן צייטלין
א מעשה מיט הערשעלע אסטראפאלער פיגאל	„ 2 „	— משה ליפשיץ

אקטועלע הומאריסטישע לידער

אנטייל-נעהמער: אנפיהרער פון יובל-פייער — מ. מזאה; סצענע-אנפיהרונג פון אייענד — יעקב ווייסליץ; מוזיק-לייטונג — הענעך קאן

פרייטאג, שבת און זונטאג

„גאט פון נקמה"

מיט א. סאמבערג אלס „יעקעל שאפשאוויטש"

דינסטאג, דעם 28 יולי יובל-פרעמיערע

ניי-אינסצעניזירט — „200,000" (גרויסע נעווינס) פון שלום עליכם

רעזש.: [illegible] ראטבוים דעקאר. און קאסטיומען: אנדזשיי פראנאשקא

מוזיק: ה. [illegible] לידער-טעקסטען: מ. בראדערזאן. טענץ: לאה ראטבוים

תשעה באב תרצ"א

אַ ביסעל זכות אבות

(אַ לעגענדע)

בײ דער גרויסער יודישער היסטאָרישער טראַגעדיע, אין דער צייט ווען דער בית־המקדש איז חרוב געוואָרען און דאָס פאָלק ישראל איז פערטריבען געוואָרען פון זיין היים, פון זיין הייליג לאַנד, זענען די אבות—העולם געקומען פאַר'ן כסא הכבוד רחמים בעטען פאַר זייערע אומגליקליכע קינדער, — און געקומען זענען זיי מיט פעקלעך זכיות, מיט מעשים טובים, אין די הענד, שטאָלץ און הויך האָבען זיי זייערע שטימען אויפגעהויבען, ווי מענשען, איבערציינגטע, אַז זיי האָבען כשר פערדינט מען זאָל זיי אויסהער'ן, דער ראש־המדברים דער ערשטער, וואָס האָט גענומען דאָס וואָרט איז געווען אברהם אָבינו. —

— רבונו־של־עולם, האָט ער אָנגעהויבען צו טענה'ן, צו הונדערט יאָהר האָסטו מיר אַ זוהן געגעבען, און אַז איך האָב איהם אויפגעהאָדעוועט און ער איז אַלט געוואָרען זיבען־און־דרייסיג יאָהר האָסטו מיך געהייסען, איך זאָל איהם פאַר דיר אַ קרבן ברענגען און ערפילענדיג דיין געבאָט האָב איך מיין בן־יחיד ווי אַ אַכזר אָהן רחמנות מיט מיינע אייגענע הענד צו דער עקידה געפיהרט, און, דו, האַר פון דער וועלט געדענקסט מיר דאָס גאַר נישט, און דו האָסט נישט קיין רחמנות אויף מיינע קינדער? —

בײ די ווערטער האָט זיך יצחק אָפגערופען:

— „און אַז מיין טאַטע האָט מיר דערפון דערציהלט, און כאָטש איך האָב געזעהן, אַז מיין לעבען איז אין סכנה, פונדעסטוועגען בין איך מיט'ן גאַנצען האַרצען געגאַנגען דיין בעגעהר צו ערפילען, און איך האָב אונטערגעשטעלט מיין האַלז אונטער'ן חלף... און דו רבש"ע געדענקסט דאָס מיר גאָרנישט און דו האָסט נישט קיין רחמנות אויף מיינע קינדער? —

דאַן האָט גענומען דאָס וואָרט יעקב:

— „צוואַנציג יאָהר בין איך אָפגעזעסען ביי לבנ'ען און אַז איך בין אַרויסגעגאַנגען פון זיין הויז האָט מיך בעגעגענט עשו און האָט געוואָלט אויסהרג'ענען מיינע קינדער, ביז איך האָב איינגעשטעלט מיין לעבען פאַר זיי, און באַדעם ווי איך האָב פון זיי געליטען אַזוי פיל צער גדול בנים, איך האָב מיך אויפגעפיהרט מיט זיי ווי אַ הוהן מיט הינדעלעך, און אָפגעהיטען זיי פון אַלעם בייזען, האָסטו זיי איבערגעגעבען אין די הענד פון פיינד, ווי שאָף צו דער שחיטה און דו, רבש"ע געדענקסט מיר קיין זאַך נישט און האָסט קיין רחמנות אויף מיינע קינדער? —

נאָך זיי האָט זיך משה געלאָזט הערען:

— „בין איך דען נישט געווען פאַר די יודען ווי אַנ'עהרליכער פאַסטוך פערציג יאָהר אין דער מדבר? ווי אַ פערד בין איך פאָראויס געלאָפען זיי דעם וועג צו ווייזען און אַז ס'איז געקומען די צייט ווען זיי האָבען שוין געדאַרפט אויסגעלייזט ווערען און אַריינגעהן קיין ארץ־ישראל האָסטו גוזר געווען אויף מיר „במדבר יפלו עצמותי", אין דער מדבר זאָל איך שטאַרבען, און איך זאָל גאָר די זכיה נישט האָבען צו זעהן זייער נחמה. איצט אַז זיי זענען פערטריבען געוואָרען, שיקסטו מיך איך זאָל קלאָגען און וויינען אויף זיי, און משה האָט ווייטער געזאָגט — אין דיין תורה האָסטו געשריבען „אַ אָקס אָדער אַ שעפס טאָר מען זיי מיט זייערע קינדער אין איין טאָג נישט שעכטען", אוי, רבש"ע! וויפיל טאַטעס מיט קינדער זענען אויסגעשאָכטען געוואָרען אין דעם גרויסען חורבן... און דו שווייגסט? —

דאָ איז אַרויסגעשפרונגען מיט גרויס היץ אונזער מוטער ר ח ל. זי האָט זיך בעוויזען ווי אַ הייסע מוטער, וואָס קלאָגט אויף איהרע צוועהטאָגטע ליבע קינדער און לאָזט זיך נישט טרייסטען... מיט אַ יאָמערליכע שטימע און אַ ביטערע יללה האָט זי זיך געלאָזט הערען:

רבש"ע — האָט זי אָנגעהויבען (כליפענדיג פון געוויין), דו ווייסט דאָך דעם אמת, ווי אַזוי יעקב דיין קנעכט האָט מיך געליבט, און האָט פון מיינעט וועגען געדינט ביי מיין טאַטען גאַנצע זיבען יאָהר — און ווען ס'איז שוין געקומען די צייט אַז ער האָט געדאַרפט מיט מיר חתונה האָבען האָט מיין טאַטע איהם אַנ'עצה געגעבען ער זאָל מיך פערביטען אויף מיין שוועסטער לאה'ן... און פונדעסטוועגען איך, וואָס בין גאַר אַ זינדיגער מענש, אַ בשר־ודם האָב איך אָן מיין שוועסטער זיך נישט מתקנא געווען... און דו, אייביגער און באַרמהאַרציגער גאָט, אל רחום וחנון, דו האָסט זיך אָן אַנ'עבודה זרה, וואָס האָט קיין ממשות נישט, זיך יאָ מתקנא געווען, און דו האָסט מיינע קינדער פון זייער היים פערטריבען?

ביי די ווערטער האָט דער כסא הכבוד אַ ציטער געטהון, און גאָט ברוך־הוא האָט מיט גרויס רחמנות געזאָגט צו רחל'ען: הער אויף צו וויינען, און וויש אָפּ דיינע טרעהרען, ס'איז פאַר דיר אָנגעגרייט זעהר פיל שכר, ס'איז דאָ אַ האָפנונג אויף אַ גוטען סוף... און דיינע קינדער וועלען זיך אומקעהרען צו זייערע גרענעצען...

אברהם שלעזינגער.

יודישע העלדישע קאַמפען און טראַגישע מפלות

פון מ. עדעלבוים.

דאָס יודישע פאָלק אַלס גאַנצעס טרויערט אויף זיין חורבן, טרויערט אויף זיין לאַנד וואָס איז חרוב, אויף דעם בית־המקדש וואָס איז צושטערט און אויף די קינדער, וועלכע זענען אַוועק אין גלות, און ליידען ביז היינטיגען טאָג פון טיטוס'עס אייניקלעך... שבעה־עשר בתמוז איז דער ערשטער טאָג פון נאַציאָנאַלען טרויער וועלכער דויערט דריי וואָכען ביז איבער דעם לעצטען און גרויזאַמסטען אַקט פון אונזער אונטערגאַנג, וואָס איז געשעהן אין תשעה־באב...

אין יאָהר 586, פאַר דער געוועהנליכער צייט־רעכנונג, נבוכדנצר, דער מעכטיגער קעניג פון בבל, האָט נאָך אַ לענגערע בעלאַגערונג פון ירושלים וואָס איז געווען אין די הענד פון דעם קעניג צדקיהו, דער לעצטער קעניג פון דעם הויז פון יהודה, אינ'ם זעלבען מאָנאַט אין 9־טען תמוז, איינגעבראָכען דעם פעסטען מויער פון דער שטאָט ירושלים, דאָס איז געווען, דער אָנהויב פון אונזער ערשטען נאַציאָנאַלען חורבן, אָבער, מיר האָבען איהם נישט ספעציעל פעראייביגט, ער איז דאָך גאָר געווען אַ צייטווייליגער חורבן, בכלל איז דער גלות פון בבל געווען פון אַ צייטווייליגען כאַראַקטער.

שבעה עשר בתמוז איז איינגעבראָכען געוואָרען די וואַנד אַרום דעם מוריה און די רוימישע זעלנער זענען צוגעקומען צום בית־המקדש.

לויט געשיכטליכער עדות איז אין פערשידענע יאָהרען פאָרגעקומען ווידעראַמאָל עהנליכע און די ערשטע געשעהעניש האָט אין נישט קיין קלענער מאָס בעאיינפלוסט דעם ענטגילטיגען גורל פון יודישען פאָלק, ווען ער איז פאָלקאָם פערטריבען געוואָרען פון זיין לאַנד.

דאָס איז געווען אין יאָהר 63 פאַר דער געוועהנליכער צייט־רעכנונג אין יהודה זענען פון פריהער פאָרגעקומען ביטערע קאַמפען, אַ בירגער־קריג, צוויי ברידער, אַריסטאָבעל און הורקנוס, האָבען צווישען זיך געקעמפט פאַר דער מאַכט פון לאַנד, וואָס איז בעשטאַנען פון די צוויי גרעסטע קרוינען: די קעניגליכע און די פריסטליכע. אונטער זיי זענען געשטאַנען די צוויי אייביג קעמפענדע צדדים, די צדיקים און פירושים, דער קאַמף, איז אָנגעגאַנגען, און איין צד האָט זיך בלוטיג געשלאָגען מיט דעם צווייטען. אין דער זעלבער צייט האָט די רוימישע אימפעריע געוואַקסען, איהר איינפלוס איז געשטיגען, און אָט איז שוין פאַמפעאוש, דער רוימישער גענעראל מיט זיינע חילות אין דמשק, סידיען און די גאַנצע סביבה אַנש ביז טיף אַרויף צו אַרמעניען איז געוואָרען אַ רוימישע פראָווינץ. זיינע שאַרפע אויגען האָבען שוין אָפגעמאָסטען דעם גאַנצען צפון־מערב פראָנט העט ווייט אַריבער די בערג פון יהודה... און אָט צו דער זעלבער צייט, איז איהם אונטערגעקומען ממש אַ געלעגענהייט, די צוויי יודישע שטרייטענדע ברידער קומען צו איהם קיין דמשק, זיי האָבען מיט זיך געבראַכט רייכע מתנות און יעדער איינער וויל ער זאָל איהם מאַכען פאַר קעניג און כהן־גדול, אָבער אויך די פירושים שווייגען נישט. זיי ווילען נישט האָבען קיינעם פון די ברידער, זיי ווילען אַז די פריסטליכע דינסט זאָל איינשטעהן אין די לעגיטימע הענד פון אַ אהרן'ס הויז... און פאַמפעאוש זאָגט: ער וועט דאָס ערלעדיגען. באַלד מאַרשירט ער מיט זיינע זעלנער קיין ירושלים, עס נעהמט נישט לאַנג און אַריסטאָבול ווערט זעלבער אַ געפאַנגענער און פאַמפעאוש בעלאַגערט די הייליגע שטאָט ירושלים. ירושלים איז געווען אין די הענד פון די פירושים וועלכע זענען געווען אין דער מעהרהייט לגבי די צדיקים, זיי האָבען בעטראַכט פאַמפעאוש'ן אַלס ערלעזער און האָבען איהם געעפענט די טויערען. שווער איז אָבער צוגעגאַנגען מיט'ן שונא אויף'ן מוריה, די צווייטע טייל פון שטאָט, וואו עס איז געשטאַנען דער בית־המקדש, גאַנצע דריי מאָנאַטען האָבען די אָנהענגער פון אַריסטאָבול זיך פערטיידיגט מיט די כהנים, און אין דעם 17־טען תמוז, האָבען די רוימער אַדורכגעבראָכען די שטאַרקע ווענט און האָבען זיך אַריינגעריסען אין דעם בית המקדש אַריין. עס איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכע שחיטה, און צוועלף טויזענד גבורים־זעלנער און כהנים זענען אויסגעשאָכטען געוואָרען אין איין טאָג. ירושלים און מיט איהר דאָס לאַנד יהודה איז בעזיגט געוואָרען, הורקנוס מיט זיינע אָנהענגער האָבען זיך געפרעהט אויף זייער נצחון געגען אַריסטאָבולס'ען, אָבער עס איז געווען דער נצחון פאַר דער פולקאָמער מפלה.

יהודה איז געוואָרען אָפהענגיג פון דער רוימישער מאַכט, עס האָבען זיך אָנגעהויבען די אינטריגעס צום רוימישען הויף, די פאַרטייען האָבען געקעמפט צווישען זיך און האָבען אָפגעשוואַכט דאָס לאַנד. די לאַגע פון די יודען איז געוואָרען שווערער פון טאָג צו טאָג. די רוימישע גובערנאַטאָרען האָבען געדריקט דאָס שוואַכע יהודה, און כמעט סטיכיש איז געקומען צו אַנ'אָפענעם אויפשטאַנד פון די אונטערדריקטע געגען דער שטאַרקער רוימישער אימפעריע. עס איז אויסגעבראָכען איבער גאַנץ יהודה אַ מלחמה מיט די רוימער. עס זענען זאָגאַר געווען מאָמענטען פון העראָאישען קאַמף. די רוימישע מאַכט וועלכע איז צו יענער צייט אַביסעל צומייסעלט געוואָרען צוליב די אינערליכע קאַמפען פאַר דעם טראָן, איז צו זיך געקומען. אין יאָהר 69 לויט דער אָנגענומענער צייט־רעכנונג ווערט וועספּאַזיאַן דער הערשער פון רוימישען רייך, און טיטוס זיין זוהן נעהמט איבער די אָנפיהרונג פון די אַרמעען, ער האָט זיך גענומען די אויפגאַבע פון דערשטיקען דעם אויפשטאַנד און מאַכען אַ סוף צו יהודה, עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ קאַמף פון איין זייט צווישען די פערשידענע פאַרטייען אין ירושלים, יוחנן און שמעון האָבען געקעמפט פאַר דער מאַכט, און פון דער אַנדערער זייט האָט טיטוס געשטירצט און בעלאַגערט ירושלים, דאָס האָט געמאַכט אַ סוף צו דעם ברידער־קאַמף, יוחנן מיט שמעון האָבען שלום געמאַכט יוחנן מיט זיינע מענשען האָבען פערטיידיגט דעם הר מוריה, און דעם גאַנצען מזרח־טייל פון דער שטאָט, און שמעון מיט זיינע מענשען האָבען פערטיידיגט דעם הר־ציון און דעם מערב־טייל פון דער שטאָט. עס איז געווען אַ קאַמף ביז דעם לעצטען טראָפען בלוט. טיטוס'עס אַרמעען האָבען געמאַכט פאָרטיפיקאַציעס אַרום דער שטאָט, אַרום דעם 7־טען תמוז האָבען זיי שוין געהאַט איינגעבראָכען דעם צפון־וואַנד, מיט פינף טעג שפעטער האָבען זיי איינגעבראָכען נאָך אַ וואַנד, עס איז אָנגעגאַנגען אַ שרעקליכע שלאַכט, פיל בלוט איז פערגאָסען געוואָרען, און די אַלע טיילען פון דעם אייסערליכען מויער זענען געפאַלען. די רוימישע זעלדאַטען האָבען זיך גענומען דאַן בעלאַגערען און דורכברעכען די אַנדערע טיילען. אין שטאָט איז דערווייל אויסגעבראָכען אַ גרויסער הונגער, און אום נישט צו דערלאָזען אַריינצוברענגען עסען, האָט טיטוס בעפוילען אויפצובויען אַ הויכע וואַנד, צו פערשטעלען דעם אַרויסגאַנג, און אַזוי איז ירושלים געווען איינגאַנצען אין זיינע הענד, אין צווישענצייט האָט טיטוס אויפגעפאָדערט די יודען אונטערצוגעבען זיך פאַר אַ שטיקעל ברויט ער האָט זיי אַלעמען בעקרייציגט און אָנגעטון אַנדערע יסורים, האָבען זיי נישט געוואָלט, און האָבען בעסער אויסגעקליבען דעם טויט דורך דער שווערד, זיי האָבען אין צווישענצייט אָפגעשטעלט די קרבנות אום דאָס פלייש אויסצוטיילען די הונגעריגע גבורים.

טיטוס האָט ווידער אַמאָל זיך געגרייט צום קאַמף. מען האָט געבראַכט נייע טאַראַנען (אַזעלכע מאַשינען צו שטורעמען אַ וואַנד) אָבער צו שטאַרק זענען געווען די ווענד פון מוריה מען זאָל זיי קענען איינברעכען, טיטוס איז אָבער געפאַלען אויף אַנ'אַנדער עצה, ער האָט געהייסען מאַכען אַ גרויסען פייער און אונטער דעם דרוק פון פייער און קאַמף האָבען זיך די העלדישע יודישע פערטיידיגער געמוזט צוריקציהען צום אינערליכען טייל פון דעם חצר המקדש, און די רוימער האָבען דורכגעבראָכען און זענען אַריין אין דער לעצטער פעסטונג. דאָס איז געשעהן דעם 17־טען תמוז.

דאָס הייסט אַז דער אָנהויב פון דער צושטערונג פון דעם בית־המקדש איז געשעהן אין דעם טאָג — דער גורל פון דער יודישער קרוין, די אייביגע האָפנונג איז געווען געחתמעט.

עס האָט נאָך אַפילו געדויערט אַ צייט ביז די שטאַרקע רוימער וועלכע זענען געווען בעוואָרנט מיט עסען און טרונקען, האָבען געקאָנט פאָלקאָם צושטערען דעם בית־המקדש. עס זענען געקומען דריי וואָכען פון אויסערגעוועהנליכען קאַמף, און פון פיל קרבנות פון ביידע זייטען, דריי וואָכען פון יודישע גבורות האָבען אָפגעהאַלטען דעם שונא פון זיין לעצטען אַקט, און אין תשעה באב, איז געפאַלען דער לעצטער אַקט. דער פאָרהאַנג פון אונזער אייגענער אומאָפהענגיגער געשיכטע איז געפאַלען... דעריבער טרויערען יודען אינ'ם היינטיגען טאָג.

נאָר דורך אַ קלאָהרען ווירטשאַפטליכען פּראָגראַם
קען פוילען בעקומען אויסלענדישע קאַפּיטאַלען

די ווירטשאַפטליכע סיטואַציע פון די מיטעל־אייראָפּעאישע מלוכות איז אַזעלכע, אַז די רעגירונג שטרעבען אָן זייערע כוחות אין דער ריכטונג פון סטאַביליזיר'ען די וואַלוטע.

אויב אַנ'אינפלאַציע, וועלכע זאָל קומען אין אַלע מלוכות גלייכצייטיג וואָלט געווען אַ גינסטיג מיטעל צו בעקעמפען דעם קריזיס, וואָלט אַנ'אינפלאַציע אין די בעזונדערע לענדער געווען פאַר זיי אַ קאַטאַסטראָפע.

די פוילישע רעגירונג געהענדיג לויט דעם מוסטער פון אַנדערע מלוכות מיט אַ בעדראָהטען וואַלוטע־סיסטעם שטרענגט אויך אָן אַלע כוחות צו סטאַביליזירען דעם זלאָטי. מ'דאַרף אָבער נישט פערגעסען, אַז די שכנות'דיגע מלוכות האָבען אַ חוץ דעם אויך אַ קלאָרען ווירטשאַפטליכען פלאַן. די פוילישע רעגירונג האָט אַזאַ פּראָגראַם נישט זי קען אַפילו נישט ווייזען דער וועלט, אַז לייזענדיג פון קריזיס און ברויכענדיג פינאַנציעלע הילף פון אויסלאַנד — קענען מיר זיך אויך פערמעסטען אויף אַנ'אייגענע גרויסע אָנשטרענגונג.

ס'וואָלט געווען אַ גרויסער פעהלער ווען די פוילישע רעגירונג זאָל אַדורכלאָזען די איצטיגע פינאַנציעלע סיטואַציע אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען געלד־מאַרק און וואָלט זיך נישט בעמיהט צו שאַפען אַזעלכע בעדינגונגען, וואָס זאָלען מעגליך מאַכען דעם צופלוס פון אויסלענדישע קאַפּיטאַלען קיין פוילען. דורך „שאַפען בעדינגונגען", פערשטעהען מיר דאָס פעסטשטעלען אַ קלאָרען קורס פון דער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק. אַ וואַקעלדיגע פּאָליטיק פון אַ רעגירונג, וועלכע זאָגט זיך אַמאָל אַרויס פאַר עטאַטיזם און באַלד דערויף געגען עטאַטיזם, אַמאָל פאַר'ן האַנדעל און געגען דער אינדוסטרי און אַמאָל פערקעהרט. אַ רעגירונג, וועלכע פערניכטעט דעם האַנדעל דורך שטייערען און סובסידירט איינגאַנצען איבעריג פערשידענע צווייגען פון דער אינדוסטרי — אַזאַ רעגירונג יאָגט אַריין אין כאַאָס די אָריענטאַציע וועגען דער ווירקליכער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק פון דער רעגירונג און דערוועקט אומצוטרוי פון אויסלאַנד צו פוילען.

מ'דאַרף זיך קלאָר מאַכען, אַז די אונטערשטע גרעניץ פון דער רעדוקציע פון די בעאַמטען געהאַלטען און די אויבערשטע גרעניץ פון דער שטייער־שרויף זענען שוין איבערגעשריטען געוואָרען. דער דעפיציט אין בודזשעט וואַקסט אָבער ווייטער און דראָהט דער סטאַביליזאַציע פון דער וואַלוטע.

אונזער רעגירונג האָט אָנגענומען אַ פאַלשע מעטאָדע שטענדיג אָנגעוויזען, אַז די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון פוילען איז אַ גוטע, כדי אַזוי־אַרום צו געווינען דעם צוטרוי און צו בעקומען אַנ'אויסלענדישע הלוואה.

דער פּרעמיער האָט אָנגעוויזען, אַז 300 טויזענד אַרבייטסלאָזע זענען „ערשט 1 פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג" און דעריבער איז ביי אונז די אַרבייטסלאָזיגקייט נישט אַזוי שרעקליך ווי אין אַנדערע לענדער. דער פּרעמיער פערגעסט אָבער, וועגען דער קאַטאַסטראָפאַלער אַרבייטסלאָזיגקייט אויפ'ן דאָרף, וועלכע ווערט סטאַטיסטיש נישט בעצייכענט.

וועגען איין זאַך מוז מען זיך אָפּגעבען אַ חשבון. קאַפּיטאַלען קומען איצט נאָר אין די לענדער, וועלכע ברויכען די קאַפּיטאַלען איינגאַנצען נישט. די פינאַנציעלע אָרימע לענדער בעקומען נישט קיין קאַפּיטאַלען נאָר דערפאַר, ווייל זיי זענען שוואַך, וועגען אַריינציהען אויסלענדישע קאַפּיטאַלען קיין פוילען מיט דער אויסזיכט פון אַ גינסטיגע לאַקאַטע ביי אונז, קען דערווייל קיין רייד נישט זיין.

דייטשלאַנד שעהמט זיך גאָרנישט צו פאָדערן פון דער וועלט פינאַנציעלע הילף. פוילען דאַרף אויך אויסנוצען דעם איצטיגען מאָמענט, נאָכמעהר דערפאַר, ווייל איינער פון די הויפּט דעה־זאָגער'ס, פראַנקרייך, וואָלט נישט געדאַרפט מאַכען די פּאָליטישע בעוואָרענישען, וועלכע זי מאַכט בנוגע דייטשלאַנד.

די רעגירונג דאַרף אָבער צו דעם צוועק האָבען אַ קלאָרען ווירטשאַפטליכען פלאַן, כדי אויסלאַנד זאָל קענען וויסען, וואוהין און נאָך וואָס זי שיקט איהרע קאַפּיטאַלען. דאַן וועט פוילען קענען פאָדערען פון דער וועלט די פינאַנציעלע מיטלען, וועלכע זענען נויטיג פולשטענדיג אויסצובויען דאָס לאַנד.

רבנים אין לעטלאַנד וועלען בעקומען עמעריטור

ריגע, (י.ט.א.) רבנים אין לעטלאַנד וועלען להבא בעקומען עמעריטור אויפ'ן סמך פון אַ ספעציעלען געזעץ, וואָס איז איצט אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן לעטלענדישען סיים. דאָס געזעץ זעהט פאָר, אַז פענסיעס בעקומען אַלע גייסטליכע בתוכם אויך רבנים, וואָס האָבען אָבגעדינט אַלס גייסטליכע 25 יאָהר און האָבען דערגרייכט דעם עלטער פון 55 יאָהר.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 23 ט מנחם אב תרצ"א

יולי
זון-אויפגאנג 3.38
זון-אונטערגאנג 7.45

דרינגענדע שטיצע פאר ארבייטסלאזע

הויבט אן דער מאגיסטראט אויסצוצאהלען היינט, דאנערשטאג

דער אונטערשטיצונגס אמט פאר ארבייטסלאזע ביים מאגיסטראט איז מודיע די פעראינטערעסירטע פערזאנען, אז דאנערשטאג דעם 23 יולי הויבט זיך אן דאס אויסצאהלען פון דרינגענדער מלוכה'שער אונטערשטיצונג פאר חודש יולי 1931 — צו די ארבייטסלאזע, וועלכע האלטען אויס משפחות, און וועלכע האבען זיך געמאלדען אין אונטערשטיצונגס-ביורא אויף דער גאס פון 28 טען קאניאווער שיסער-פולק, נומער 32 — פון 1. ביז 10. יולי איינשליסליך.

איינזאמע האבען נישט קיין רעכט אויף אונטערשטיצונג.

די אונטערשטיצונגען בעטרעפען:

פאר ארבייטסלאזע מיט 1 אדער 2 פערזאן אויף אויסהאלט — 20 זל. א חודש.

מיט 3—5 פערזאן — 30 זל. א חודש.

מיט העכער 5 פערזאן — 40 זל. א חודש.

די אויסצאהלונג וועט פארקומען אין אנגעגעבענעם לאקאל פון 9 ביז 2 א זייגער, לויט פאלגענדען סדר:

היינט, דאנערשטאג, דעם 23 ד. ח, די אותיות

A B C D E F G H I J

פרייטאג, דעם 24-טען — די אותיות:

K L Ł M N O P

שבת, דעם 25-טען די ח. — די אותיות:

R S T U W Ź Ż

די ארבייטסלאזע מוזען צושטעלען:

1) א פאס, אדער אנ'אנדער פערזענליכען דאקומענט.

2) א לעגיטימאציע פון פ.ו.פ.פ, וואס שטעלט פעסט, אז דער בעטראפענער האט זיך 2 מאל צו געשטעלט צו דער שטענדיגער קאנטראלע אין משך פון די לעצטע 4 וואכען.

3) א ביכעל פון דער קראנקען-קאסע פון זיך און זיין משפחה.

דעם 3. אויגוסט וועט דאס האנדעלס-געריכט בעטראכטען די בקשה פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" וועגן א „נאדזור"

ווי מיר דערוויסען זיך האט דאס האנדעלס-געריכט בעשטימט דעם טערמין פון בעטראכטען די בקשה פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" אויף דעם 3 אויגוסט.

אלס עקספערט איז בעשטימט געווארען דער ריכטער אסקאר גראס, וועלכער דארף ביז צום 3. אויגוסט צושטעלען אנ'אויספיהרליכען בעריכט איבער דער לאגע פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור"

א חוץ דעם האט מען מיטגעטיילט דער האנדעלס-קאמער וועגען דעם, אז די „ווידזעווער מאנופאקטור" האט אריינגעטראגען א בקשה וועגען לעגנעגירען די צאהלונגען, כדי די קאמער זאל ארויסזאגען איהר מיינונג וועגען דער נוצליכקייט פון דער אונטערנעהמונג פאר דער מלוכה און געזעלשאפט.

נאך א גרופע ארבייטער בעקומען ארבייט אין „ווידזעוו"

נעכטען איז אויף די מויערען פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור"-פאבריק ארויסגעהאנגען געווארען א מעלדונג, אז עס ווערט צוגענומען א נייע גרופע ארבייטער צו דער ארבייט. צוזאמען וועלען פון היינט אן דארט זיין בעשעפטיגט אנ'ערך 2,000 ארבייטער, וועלכע וועלען זיין בעשעפטיגט אויף 2 שיכטען צו 3 טעג אין וואך.

נעכטען האט די „ווידזעווער מאנופאקטור" אויסגעצאהלט די ארבייטער זייערע אלע חובות.

פירמע „סעטאן" בעט א „נאדזור"

נעכטען אריינגעטראגען אין האנדעלס-געריכט א בקשה וועגען פערלענגערען די צאהלונגען

נעכטען האט די פירמע „זאקען-אינדוסטרי סעטא". מאטעיקא 4 אנגעגעבען אין האנדעלס-געריכט א בקשה וועגען פערלענגערען די צאהלונגען.

די פירמע ארבייט אויס זאקען פון קונסט-זייד און באוועל און איז געגרינדעט געווארען אין יאהר 1928. די פירמע האט זיך געשטעלט אלס ציל אויסצוארבייטען א גוטען קוואליטעט זאקען, וועלכע זאלען קאנען בעקעמפען דעם אימפארט פון אויסלענדישע זאקען. דעם דאזיגען ציל האט די פירמע אויך דערגרייכט אין א קורצער צייט ארום, נאכדעם ווי די פירמע איז ענטשטאנען, האט זיך אנגעהויבען אין לאנד דער עקאנאמישער קריזיס.

דער הויפט-גרינדער פון דער פירמע דוד ראבינאוויטש האט דאן צוגעצויגען אלס שותף דעם דירעקטאר פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" מאקס קאהן, וועלכער האט פארגרעסערט דעם קאפיטאל פון דער פירמע מיט 26,000 זל. שפעטער האבען די שותפים פערגרעסערט דעם קאפיטאל מיט 170,000 זל.

אין אנהויב פון היינטיגען יאהר איז די פירמע אריינגעטרעטען אין צאהלונגס-שוועריגקייטען דורך דעם, וואס דער סעזאן האט זיך נישט איינגעגעבען און עס איז איבערגעבליבען א סך סחורה אויף לאגער.

צוליב דעם, וואס מאקס קאהן איז א שותף פון „סעטאן" האט די לעצטע שט רק געליטען אויך דערפון, וואס די „ווידזעווער מאניפאקטור" האט זיך לעצטענס געפונען אין א פינאנציעלע שוועריגקייטען און ערשט אויך דערפון, וואס „ווידזעוו" האט אנגעגעבען אין האנדעלס-געריכט וועגען „א נאדזור". „סעטאן" העט מעהר נישט געקאנט בעקומען קיין קרעדיטען פון „ווידזעוו" אויף אזא אופן איז „סעטאן" אפנעשניטען געווארען אויף א לענגערע צייט פון די קאנזאמעגליכקייטען אהן וועלכע די אונטערנעהמונג קאן נישט עקזיסטירען.

ביי די דאזיגע בעדינגונגען איז די פירמע געווען געצוואונגען אנצעווענדען ריזיקאלישע מיטלען ווי למשל: לאמבארדירען סחורות אויף הויכע פראצענטער, גאס-דיסקאנטע, פערקויפען די סחורות אויף גאנץ נידריגע פרייזען א.ד.גל כדי צו קאנען דעקען די לויפענדע פערפליכטונגען.

ס ווערט אויך אנגעוויזען, אז די קומענדיגע חדשים זענען די סעזאן-חדשים און דעריבער וועט די פירמע, אין דער צייט, ווען ס'וועט פונקציאנירען דער „נאדזור" קענען פערקויפען איהרע סחורות-רעזערווען, וואס זענען ווערט 700 טויזענט זלאטיס און אויך רעאליזירען איהרע חובות וועלכע זענען 95 פראצענט זיכערע.

אזויארום רעכענט די פירמע צו בעקעמפען די שוועריגקייטען און ארויסגעהען אויפ'ן וועג פון א נארמאלען און געזונדען צאהלער, רעטעווענדיג גלייכצייטיג די אונטערנעהמונג אליין און די פערענטעזיס פון די קרעדיטארען.

דעם בילאנס פון דער פירמע „סעטאן" וועלכע איז צונויפגעשטעלט אויפ'ן 30 יוני 1931 שליסט זיך מיט דער סומע פון 2,500,000 מיליאן זלאטיס. די אקטיווען זענען גרעסער פון די פאסיווען מיט 235 טויזענד זלאטיס.

אלע פערפליכטונגען האבען דעקונג אין די פליסיגע פאזיציעס אין אין די מאשינען, וואס זענען ווערט 1,565,000 זל. צווישען די חובות איז פערהאן איין חוב אויף 800 טויזענד זלאטיס פאר מאשינען, וועלכע די פירמע דארף בעצאהלען ביז 1934.

•

ווי מיר ווערען געוואויר פון א זיכערער קוועלע וועט די ביטע וועגען דעם נאדזור העכסט וואהרשיינליך מארגען, אדער איבערמארגען צוריקגעצויגען ווערען.

צוגאב-פאבאר

(א) דעם 28 און 29 יולי, פון 8 א זייגער פריה וועט אויף אל. קאשטשושקי 21 אמטירען א צוגאב-פאבארקאמיסיע פאר די יאהרגענג 1910 און עלטערע, וועלכע האבען זיך נאך ביז איצט נאך נישט געשטעלט צום פאבאר און האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט.

צו דער קאמיסיע דארפען זיך שטעלען די פאבאראווע, וועלכע וואוינען אויף די שטחים פון 14, 13, 12, 10, 7, 6, 4, 1 פאליצי-קאמיסאריאטען, אדער פ. ק. א. לאדז-שטאט 2.

פון דער פאליציי

(2) אלס פאליציי-קאמענדאנט פון לאדזער קרייז איז בעשטימט געווארען אויבער קאמיסאר לאנגע. אלס קאמענדאנט פון בזשעזשינער קרייז איז בעשטימט געווארען קאמיסאר וועסעלאווסקי, אלס קאמענדאנט פון לענטשיצער קרייז — קאמיסאר סטאשעווסקי.

א פשאדאווניק און א פאליציאנט שווער פערוואונדעט

ביי א צוזאמענשטויס פון א מאטאציקל מיט א פוהר

(2) אויפ'ן פאביאניצער שאסיי האבען זיך צוזאמענגעשטויסען א פוהר מיט א מאטאציקל אין וועלכען עס זענען געפאהרען: דער פשאדאווניק אדאם מאטאקעוויטש, און דער פאליציאנט טאדעוש יאדאווסקי, וועלכע זענען שווער פערוואונדעט געווארען. ביידע פערוואונדעטע האט מען אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער מאטאציקל איז צושמעטערט געווארען.

אונטערגעווארפען א קינד

ביים פרויען-שוץ-פעראיין

(2) ביי דער טיר פון יודישען פ ויען-שוץ-פעראיין (זשעלאנא 11) האט מען נעכטען אונטערגעווארפען א קינד אנ'ערך 4 וואכען אלט.

צום סאציאליסטישען צוזאמענפאהר אין וויען

(א) צום סאציאליסטישען צוזאמענפאהר אין וויען פאהרט מצד'ן לאדזער „בונד" ראטמ. ליכטענשטיין און מצד די דייטשע סאציאליסטען לאוניק קוק און דעפ. צערבע.

„האנדעל, האנדעל!"

רופט א גנב אויפ'ן הויף און זיינע שותפים ברעכען אויף א טיר פון א וואוינונג אויפ'ן 3 שטאק

(2) אויף 6. שערפיען 12 וואוינט דער סוחר שלמה מאנספעלד ווי דער שטייגער איז, געפינט זיך שלמה'ס בני-בית אויף א זומער-וואוינונג און ער שלמה, געפינט זיך א פעראיינזאמטער אין דער שטאט.

א גאנצען טאג פערברענגט שלמה אין שטאט וועגען זיינע געשעפטען און קומט ערשט א היים שפעט אין אוונד שלאפען.

ווייזט אויס, אז וועגען דעם האבען זיך דערוואוסט גנבים און זיי האבען בעשלאסען צו בע'גנב'ענען מאנספעלדס וואוינונג און וויסענדיג, אז ביינאכט איז מ. אין דער היים, האבען זיי בעשלאסען דאס שטיקעל ארבייט אויסצופיהרען ביי טאג.

צו דעם צוועק האבען די גנבים אינסצעניזירט פאלגענדען ספעקטאקל:

נעכטען בייטאג זענען אויפ'ן דערמאהנטען הויף ארויפגעקומען 3 פערזאן פערקליידעט ווי אלטווארג-הענדלער. איינער פון זיי האט זיך אוועק געשטעלט אין מיטען הויף און אויסגערופען דעם סקארבאווען „האנדעל, האנדעל"! און די אנדערע צוויי פערשוין זענען אריין אין הויף און ארויפגעגאנגען אויף די טרעפען.

דער איינוואוינער פון זעלבען הויף סעבאסטיאן יאניאק, איז גראד געשטאנען ביים פענסטער און איהם געווארען קשה, וואס איז עפעס די מעשה, וואס דער „הענדלער" שטעהט אזוי לאנג אויפ'ן הויף, הגם קיינער פערקויפט איהם גארנישט און רופט כסדר אויף א שטארק הויכען קול האנדעל האנדעל.

האט זיך יאניאק נישט געפוילט און זיך גענומען כסדר צוקוקען, האט ער בעמערקט ווי פון זאק, וואס דער „הענדלער" טראגט אויף די פלייצעס שטעקט ארויס אנ'אייזען און אנ'עק פון א וויטריך. פאר יאניאקען איז אין זעלבען אויגענבליק איינגעפאלען א חשד, אז דער פערשוין איז א גנב, און האט זיך מטריח געווען אויפ'ן הויף ארויס און איז צוגעגאנגען צו דעם „הענדלער" און איהם געוואלט פערהאלטען ביי דער האנד, נאר דער פערשוין האט שנעל א כאפ-געטון דאס אייזען און געוואלט דערמיט דערלאנגען יאניאקען און אליין איז ער ענטלאפען.

פערשטעהט זיך, אז יאניאק האט גענומען שרייען הילף, גנבים!

אין דער זעלבער צייט האבען די צוויי גנבים שוין געהאט אויפגעבראכען מאנספעלדס טיר, אויפן דריטען שטאק און האבען שוין געהאלטען ביים אויפברעכען די צווייטע טיר, וואס פיהרט פון דער קיך אין צווייטען צימער אריין, דערהערענדיג דאס געשריי „גנב ם", האבען די גנבים איבערגעלאזען זייערע כלים, געלאזען שטעהן די „ארבייט" אין דערמיט און האבען זיך געלאזט א־אפלויפען פי־ די טרעפען. איז זיי שהער אנטקעגנגעקומען דער שכן שלמה קאטשקע און געוואלט זיי פערהאלטען, האט ער דערפאר בעקומען א זעץ אין קאפ אריין און די גנבים זענען ענטלאפען.

דא האט זיך ערשט אנגעהויבען א געיעג אויף די גנבים איבער דער גאס, דער איינוואוינער פון 6 שערפיען 12 יאן אמונקאווסקי, האט פערפאלגט די גנבים מיט א „סטראשאק" אין האנד און זעהענדיג, אז די גנבים קאנען נעלם ווערען האט ער „אויסגעשאסען". איינער פון זי ענטלאפענדע גנבים האט „דערפיהלט", אז די קויל האט איהם געטראפען און ער איז געפאלען אויף דער ערד, אזוי ארום האט מען איהם פערהאלטען די אנדערע צוויי זענען מאקי ענטלאפען.

ווען דער פערהאלטענער גנב האט דערזעהן, אז ער איז גאר נישט פערוואונדעט, נאר אז ער איז געפאלען א קרבן פון זיין שרעק, האט ער געהאט דערפון גרויס צומת נפש.

אין קאמיסאריאט האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער גנב הייסט אלטער זלאטניק פון קעלמא 3.

זיינע שותפים האט ער אבער נישט געוואלט פערסליחהנען און זייערע נעמען נישט אויסגעגעבען ערקלעהרענדיג, אז ער קאן זיי נישט און אז ער האט זיך ערשט געהאט בעקענט מיט זיי.

ביי מאנספעלדס טיר האט מען אויך געפונען די איינברוך מכשירים, וואס די גנבים האבען איבערגעלאזען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דזשורען

(2) קאספערקעוויטש (זגערזשער 54), טישקעוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), סאקאלעוויטש (פשיאזד 19), ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער (11 ליסטאפאד 86).

פון געריכט

פרעסע-פראצעס

(2) נעכטען איז פארגעקומען אין קרייז-געריכט דער פראצעס געגען רעד. גומקאווסקי פון „קוריער לודזקי" און זיין מיטארבייטער קאנטאניאק, וועלכע זענען אנגעקלאגט געווא־ען דורך פרוי סטעלמאשטשיק, אז זיי האבען איהר בעליידיגט אין דער פרעסע.

דער בעשולדיגטער אדוו. ברוינשטיין האט פער לאנגט פאר די בעשול... שטראף פון עטליכע חדשים תפיסה און צו בעצאהלען 6,000 זל.

א דאנק דער גלענצענדער פערטיידיגונג פון אדוו. לעאן פוקס האט דאס געריכט אפגעווארפען די שארפקייט פון דער בעשולדיגונג און ארויסגעטראגען אנ'אורטייל לויט וועלכען די בעשולדיגטע דארפען בעצאהלען נישט מעהר ווי 100 ז... ...ראף.

פערלאָזענע פרוי זוכט אין לאָדז איהר ענטלאָפענעם מאַן

(2) אויף נײ־זאַזשעווסקא 12 איז געפאַלען אין חלשות די פרוי חנה רובינשטיין פון שטעטעל וואָל־בראם.

ווען מען האָט זי אָפּגעמונטערט האָט זי דער־צעהלט, אַז זי איז מיט עטליכע טעג צוריק געקומען צו פאָהרען קיין לאָדז מיט'ן צוועק אויסצוזוכען איהר מאַן הערש, וועלכער איז מיט עטליכע וואָכען צוריק אַוועקגעפאָהרען פון דער היים, זאָגענדיג אַז ער פאָהרט אין געשעפטליכע אַנגעלעגענהייטען. נאָך אַרויסגעוויזען האָט זיך, אַז ער איז פשוט ענטלאָפען און ווי מע זאָגט האָט איהר איבערגעגעבען וואוינט ער אין לאָדז מיט אַ מיידעל, מיט וועלכע ער פיהרט אַ ליבע שוין אַ לענגערע צייט.

דערהערענדיג וואָסער אומגליק עס האָט איהר געטראָפען, האָט די פערלאָזענע פרוי איבערגעלאָ־זען איהר שטוב און איז געלאָפען קיין לאָדז, אויפ־צוזוכען איהר פערשוואונדענעם מאַן, וועלכער האָט זיהר איבערגעלאָזען אָהן די מינדעסטע מיטלען צום לעבען.

דאָ, אין לאָדז, האָט זי אָבער נישט קיין שום קרובים, אָדער בעקאַנטע און קיין געלד האָט זי אויך נישט געהאַט, אײַנאויסגעקומען צו הונגערן און צו נעכטיגען אונטערן פרייען הימעל. איהר ענטלאָפענעם מאַן האָט זי דאָ אומזיסט געזוכט. זי האָט אַפילו קיין שפור פון איהר מאַן נישט אויסגעפונען.

די אומגליקליכע, פערצווייפעלטע פרוי האָט אַזוי אַרומגעבלאָנקעט עטליכע טעג איבער דער שטאָט און גאָר וואַזשנע צוגעהונגערט, ביז די כוחות זענען איהר אויסגעגאַנגען און זי איז גע־פאַלען אין חלשות אין גאַס. ערשט דאָ האָבען זיך מרחם געווען אויף איהר באַרעמהערציגע מענשען און איהר בעזאָרגט מיט עסען און צו שלאָפען און די קהלה וועט דער פרוי געבען אויף רייזע־הוצאות צו פאָהרען צוריק אין איהר עלענדער היים.

די פייערליכע אקאדעמיע אין שטאט-ראט
לכבוד דעם 15-יאָהריגען יובל פון דער „ווילנער טרופּע"

אין זאַל פון שטאָט־ראַט איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע אקאַדעמיע לכבוד דעם 15-יעהריגען יובל פון דער „ווילנער טרופּע".

צו דער אקאַדעמיע זענען געקומען פאָרשטע־הער פון די היגע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס און אַ גרויסער עולם פון דער יודישער אינטעליגענץ.

אין נאָמען פון לאָדזער קאָמיטעט צו פייערן דעם יובל האָט די אַקאַדעמיע געעפענט דיכטער משה בראָדערזאָן. אין אַ שעהנער רעדע האָט ער אָנגעוויזען אויף דעם זין פון דעם פייערן 15 יאָהר זייט דער עקזיסטענץ פון דער „ווילנער טרופּע", וועלכע איז דאָס לייכטענדע שטערענדעל אויפ'ן פערכמאַרעטען הימעל פון דער יודישער קולטור.

דאַן האָט געהאַלטען אַ מייסטערהאַפטע פעסט־רעדע רעדאַקטאָר י. אונגער. ער האָט אָנגעוויזען אויף דעם אויפטו פון דער טרופּע.

אין נאָמען פון דער יודישער קהלה האָט בעגריסט די יובילאַרען אַדוו. ווייצמאַן, אין נאָמען פון אַלגעמיינעם זשורנאַליסטען־סינדיקאַט — ה' א. נייגאָרדבערג, אין נאָמען פון דער לאָדזער אָפּטיי־לונג פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט — ה' זעלקאָוויטש, אין נאָמען פון דער פאָלקס־ביל־דונגס־ליגע — ה' פראַנקענטאַל, אין נאָמען פון דער גאַסטראָלירענדער טרופּע אין „פילהאַרמאָניע" — ארטיסט און רעזשיסאָר נאָזשיק, פון „הזמיר" — ה' מאָשקאָוויטש.

אויף אַלע בעגריסונגען האָט געענטפערט דיר מוזאה, וועלכער שטעהט די גאַנצע 15 יאָהר ביי דער אָנפיהרונג פון דער טרופּע. ער האָט אָנ־געוויזען אויף די אונגעהויערע שוועריגקייטען, וועלכע די טרופּע האָט געהאַט צו בעקעמפען אויף איהר וועג, אויף דער וואַרימקייט וואָס די „ווילנער" האָבען שטענדיג בעגעגענט אין לאָדז, הן מצד'ן טעאַטער־פובליקום, הן פון אַ גרופּע מענשען, וועלכע האָבען זיך ספּעציעל אינטערעסירט מיט די יודישע טעאַטער־פּראָבלעמען, ווי ס'איז דער איצטיגער יובל־קאָמיטעט.

נאָכ'ן אָפיציעלען טייל איז פאָרגעקומען אַ זעהר ערנסטער קאָנצערט־טייל.

מרים אָרלעסקאַ האָט מייסטערהאַפט געלעזען פּרץ'ס „נאָך קבורה", די ארטיסטין פון שטאָטישען טעאַטער איזאַ פאָלענסקאַ האָט געלעזען אַ פראַג־מענט פון „פאַן טאַדעאוש". מיט גרויס ערפאָלג האָבען רעציטירט איינינע זאַכען די ארטיסטען פון די ווילנער: ווייסליך און סאָמבערג.

דאָס יום טוב'דיג פערזאַמעלטע פובליקום האָט דורך שטאַרקע אַפּלאָדיסמענטען אויסגעדריקט אנערקענונג און סימפּאַטיע די „ווילנער".

היינט יובל-פייערונג פון דער ווילנער טרופּע

היינט 9 אין אָוונד קומט פאָר די פייערלי־כע יובל־פאָרשטעלונג פון דער ווילנער טרופּע.

דאָס פּראָגראַם פון דעם אָוונד בעשטעהט פון אַ רעפּערטואַר־רעווי, אין וועלכער ס'געהען אַריין די פערל־סצענעס פון 12 פּיעסען, וועלכע זענען דורך די 15 יאָהר געשפּילט געוואָרען דורך דער ווילנער טרופּע. ס'וועלען געשפּילט ווערען פראַגמענטען פון: דאָרפס־יונג, דער שטומער, דיבוק זינגער פון זיין טרויער, קידוש השם, ביינאַכט אויפ'ן אַלטען מאַרק, שיילאָק, יודענשטאַט, אַ מעשה מיט הערשעלע אָסטראָפּאָליער.

דער אינטערעס צו דער דאָזיגער גראַנדיעזער פאָרשטעלונג איז זעהר אַ גרויסער. די אָנפיה־רונג פון יובל־פייער ליגט אין די הענד פון מ. מוזאה, די סצענישע אָנפיהרונג פון אָוועגד האָט איבערגענומען יעקב ווייסליך, די מוזיק־לייטונג הענעך קאָן.

פון יובילער. זייגערמאַכער גראָווירער-צעך

דינסטאָג דעם 21. איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון שטאָט־ראַט די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון צעך אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' ד״ר לוקאַשעוויטש. עס זענען אויסגעוועהלט געוואָרען: סטאַרשי — י. פיאַלקאַ, פּאָדסטאַרשיס — אייזענבערג, און ח. יאַסקאָוויטש. אין פערוואַלטונג עדעליסט, קאַץ, אַדעסמאַן, קאָהן, גליקסמאַן. רעוו. קאָמיסיע ל. יאַסקאָוויטש, ש. זאיאָנטשקאָווסקי און ראַטשימאָרא.

היינט אין פילהארמאניע
כמעט אַ אומזיסטע פאָרשטעלונג

אום צו געבען דעם לאָדזער טעאַטער־עולם די מעגליכקייטען צו זעהען די היינטיגע סענסאַציאָ־נעלע פּיעסע „אויפ'ן וועג קיין בוענאָס איירעס" וועלכע ווערט געשפּילט צום לעצטען מאָל, זענען די בילעטען אין פּאַרטער פון דער ...שטער ביז דער לעצטער רייה צו יוינהייליכע פּרייזען: צו 1 זלאָטע אַ בילעט, אין באַלקאָן צו 50 גראָשען.

מאָרגען פרייטאָג קומט — די פּרעמיערע פון דער בעוואוסטער אָפּערעטע „דער ...דער פּאַיאַץ"

ווארשעווער ריווו-קאמפען

אין דער ערשטער פּאָר האָבען געקעמפט: דער יודישער אַטלעט קראַוזער—סאַסאַרסקי, נאָך אַ קאַמף פון 26 מינוט האָט קראַוזער געלייגט זיין געגנער מיט אַ פּאָדערשטען פּאַס.

אין דער צווייטער פּאָר קעמפען די־בעסטע קעמפער פון יעצטיגען טורניר: פּאַשאַט־פּינעצקי, אָבער דער קאַמף בלייבט אונענטשידען.

סוראַקאָוו האָט בעזיגט סאַן—מאַרסען אין דער 6־טער מינוט.

לופּא האָט געלייגט שפּיוואַטשעקען אין 17 מינוט.

שטשערבינסקי האָט בעזיגט ווינוראַן אין 25 מינוט.

היינט טרעפען זיך צום ערשטען מאָל: דער פּוילישער מייסטער שטעקער—לופּא, קראַוזער—ווייר־נודאַ, סאַסאַרסקי—שפּיוואַטשיק דעצ.; שטיינקע—שטשערבינסקי דעצידירענד.

דער דאלאר אין לאדז

אָפיציעל — 906.

נישט אָפיציעל 809, ביי אַ פעסטער טענדענץ.

לאָדזער ליסטעס 8 פּראָצ. אָפיציעל 66,50 ביי אַ רוהיגער טענדענץ

ראדיא-פראגראם
דאָנערשטאָג, דעם 23-טען יולי

12,10 צייטסיגנאַל. 1,15 גראַמאָפאָנמוזיק. 4,45 גראַמאָפאָנפּליטען. 4,50 קאָמוניקאַט פאַר פישער און שיפער. 5,10 פאָרלעזונג. 5,35 גראַמאָפאָנמוזיק. 6,00 פאָרלעזונג. 7 00 סאָליס־טען־קאָנצערט. 7,20 פערשידענעס. 7,40 גראַ־מאָפאָנמוזיק. 8,00 קאָמוניקאַט פון לאָדזער האַנ־דעלס־קאַמער. 8,15 ראַדיאָ־פּרעסע. 9,30 קאָנ־צערט. 10,15 פעליעטאָן. 11,30 קאָמוניקאַטען. 11,00 סאָליסטען־קאָנצערט. 12 00 לייכטע און טאַנץ־מוזיק.

א טראַמוואַי־סטאַציע
האָט זיך געבילדעט אַ גנבים-נעסט

לעצטענס מעלדען זיך אין פּאָליציי מעהרערע פּערזאָנען, וועלכע גיבען איבער, אַז ביי דער טראַמוואַי־סטאַציע אויף רוג פּאָדושעטשנאַ און נאָ־וואָמיעסקאַ האָט מען זיי בעגנבעט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט די פּאָליציי־אישע אויספאָרשונג פעסטגעשטעלט, אַז אויף דעם דערמאָנטען אָרט „אַרבייט" אַ ספּעציעלע באַנדע וועלכע פּערנעמט זיך מיט בעגנבענען די פּערזאָ־נען, וועלכע וואַרטען דאָרט אויף אַ טראַמוואַי, צו דעם בעניצט די באַנדע פערשידענע שפּיצלעך, וועלכע ווירקען ס'רוב ביי אונערפאַהרענע פּראָווינ־צער.

פּאָליציי האָט אונטערגענומען שריט צו ליק־ווידירען די דאָזיגע באַנדע.

זגערזשער 17 לאָדזער פאָלקס-טעאַטער זגערזשער 17
דירעקציע נ. גאָלדשטיין.
גאַסטראָלען פון די בעוואוסטע ארטיסטען
בערטאַ זאַסלאַווסקאַ לעאָן געטליכערמאַן מיט'ן אַנסאַמבל
ש. הערשקאָוויטש און ה. באַלבירסקי
פרייטאָג דעם 24, שבת דעם 25, זונטאָג דעם 26 יולי, 9 אַ זייגער אין אָוונד
גרויסע איבערראַשונג! — פּרעמיערע אין פאָלקס-טעאַטער!
די גרעסטע סענסאַציע פון אַלע יודישע טעאַטערן אין אייראָפּאַ! אַקטועל! ניי! לאַכען ביז טרעהרען! קאָמישע סצענעס! ערנסטע סיטואַציעס! מ'זינגט! מ'טאַנצט! מ'לאַכט אָהן אויפהער!
פּרייזען פון 80 גר. ביז 2,50 דער ...ווערגעוועהנליכער שלאַגער
„דער גאָלדענער שדוך"
אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון מאיר שוואַרץ.
מיט בערטאַ זאַסלאַווסקאַ און לעאָן געטליכערמאַן אין די הויפּטראָלען.
שבת דעם 25 יולי 4 נאָכמיטאָג און מאָנטאָג דעם 27 יולי 9 אין אָוונד
פּרייזען פון 60 גר. ביז 2 זל. פּרעמיערע! צום ערשטען מאָל אין לאָדז!
פרעהליך, לעבעדיג, אַלעס זינגט, שפּריגגט און טאַנצט! 3 שעה לאַכען אָהן אויפהער!
די פרייליכע, קאָמישע אָפּערעטע, וואָס איז געשפּילט געוואָרן אין די גרעסטע אַמעריק. טעאַטערן
„יענטע אויף בראָדוויי"
אין 3 אַקטען פון מ. ריכטער, מוזיק פון ש. סעקונדע.
וואָס? דינסטאָג, מיטוואָך — נייע פּרעמיערע! וואָס?
דאָנערשטאָג — אַ גרויסע סיורפּריז־פאָרשטעלונג!
לעזט דעם דינסטאָג'דיגען אַנאָנס! לעזט דעם דינסטאָג'דיגען אַנאָנס!
עס נעמען אָנטייל די נייע אַנגאַזשירטע ארטיסטען לויט א. ב.: פרויען: בעזמאַן, גאָט־פריד, זאַסלאַווסקאַ; מענער: אַריעל, באַלבירסקי, בראַנשטיין, געטליכערמאַן, גאָטפריד. הערשקאָוויטש, ניהויז, פּאָלאַנסקי. ... מוזיק־לייטונג — מ. קאָכאַנאָווסקי, טעכנישע לייטונג — ד. אַריעל, סופלער — וו. ניהויז. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע

1 זל. 1 זל.
יודיש טעאַטער
אין „פילהאַרמאָניע"
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20
דירעקציע: ד. צעלמייסטער
און א. בעזמאַן.
גאַסטראָלען פון וואַרש.
אָפּערעטן-סטאַר-ארטיסטן
היינט, דאָנערשטאָג, 9 אָוונט
לעצטע פאָרשטעלונג
פון דער סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער שלאַגער-פּיעסע, אין 3 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג און פיל נומערן געזאַנג און טענץ
אויפ'ן וועג קיין בוענאָס איירעס
(אונטער די רויטע לאַמטערן)
8-ונג! אַ מתנה 8-ונג!
דעם לאָדזער טעאַטער-עולם!
אום צו געבען די מעגליכקייט דעם לאָדזער טעאַטער-עולם צו זעהען אונ־זערע סטאַר-ארטיסטען און אונזערע פּיעסען געבען מיר נור היינט
אין פּאַרטער אַלע בילעטען
(פון די ערשטע ביז די לעצטע רייהען)
צו 1 זלאָטע אַ בילעט
באַלקאָן 50 גר.
ווער עס קויפט פריהער
בעקומט אַ בעסערן פּלאַץ
רעזערווירט
אייער מאָרגענדיגען אָוונד פאַר דער פייערליכער פּרעמיערע
„דער בלינדער פּאַיאַץ"
50 גר. 50 גר.

טעלעגראַמען

די שטעלונג פון פראַנקרייך צו דער ענטוואָפנונגס-פראגע
פראַנצויזישע נאָטע צום פעלקער-בונד

ג ע נ ף, 22 (טו) די פראַנצויזישע רעגירונג האָט איבערגעגעבען דעם גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער פעלקערליגע אַ נאָטע, וועגען פּראָגראַם פון דער פראַנצויזישער רעגירונג צו דער בעפאָרשטע־הענדער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ.

אין דער נאָטע ווארפט פראַנקרייך קאַטעגאָ־ריש אָפּ די פּעוּע, אַז אַלע מלוכות זאָלען האָבען אַ גלייכע שטעלונג צו דער דורכפיהרונג און די אינטערנאַציאָנאַלע ענטוואָפנונגס-פּליכט און פאַר־טרעט די מיינונג, אַז ס'מיזען פּערפּליכטען די ביז־איצטיגע אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען בנוגע דער ענטוואָפנונג.

פּרעזידענט סאָקאָלאָוו וועגען זיינע נאָהנטסטע אויפגאַבען

ב אַ ז ע ל, 22 (י.ט.א.) פּרעזידענט סאָקאָלאָוו האָט געגעבען דעם י.ט.א.-פאָרשטעהער אַן אינטער־וויאו אין וועלכען ער האָט צוו. אַנד. ערקלערט, אַז די וויכטיגסטע אַרבייט ביים איצטיגען מאָמענט איז צו ענטוויקלען די קאָלאָניזאַציע און אינדו־סטריע און אַדורכצופיהרען דעם בעקאַנטען פּלאַן צו קאָלאָניזירען 1,000 יודישע משפחות אין ארץ ישראל.

גרויסע האָפנונגען לעגט סאָקאָלאָוו אויף דער פּריוואַט-איניציאַטיוו פון יודישען מיטעלשטאַנד, וועלכע קאָן ענטוויקלען די קליין-אינדוסטריע.

סאָקאָלאָוו וואַרט צו דערגרייכען אַ פּאָלשטענ־דיגען פרידע צווישען דער יודישער נאַציאָנאַלער היים און די אַראַבישע נישט יודישע געמיינשאַפטען.

אין דער ערשטער רייה — האָט סאָקאָלאָוו פּערערצייגט דאַרף מען צוריקשטעלען דעם פרי־דען אין די ציוניסטישע רייהען.

Dr. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט און וועגערישע קראַנק־הייטען און קינדערלאָזיגקייט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעלעפאָן 128-98
נעמט אַן פון 8–10; 5–8 אָוונד

אפריילין — א טאטע פון א קינד

א מאדנע מעשה מיט וועלכער עס קאכט ווינע

א מערקווירדיג געשעהעניש האט געהאט צו פערצייכענען מיט א פאר טאג צוריק די ווינער געריכטס-כראניק. מעשה שהיה, כך היה. אנומעלט איז געקומען פאר געריכט א יונג מיידעל און האט געבעטען דאס געריכט פעסטצושטעלען די פאטער-שאפט פון איהר נישט-עהרליך קינד.

„ווי הייסט דער פאטער פון אייער קינד?" האט זי געפרעגט דער ריכטער. אבער גראד דאס האט טאקע דאס מיידעל נישט געוואוסט. דאס איינציגע, וואס זי האט געוואוסט איז געווען דאס, אז איהר געוועזענער „פריינד" איז אן אדוואקאט און הייסט שוסטער. שפעטער האט זיך דאס מיידעל נאך דערמאנט, אז איהר „פריינד" האט אמאל אין איהר געגענווארט טעלעפאנירט און זיך דערביי אנגערופען דאקטאר טאני שוסטער. מען האט גע-נומען דאס טעלעפאן-בוך און ריכטיג, שווארץ אויף ווייס האט מען דארט געפונען: ד"ר טאני שוסטער, אדוואקאט, קאנצליי דארט און דארט".

דער ריכטער האט אויסגעשריבען א פערהאנד-לונג און ארויסגעשיקט א פארלאדונג צום דערמאהנ-טען אדוואקאט. די פערהאנדלונג איז פארגעקומען אבער דער אנגעקלאגטער אדוואקאט איז נישט דערשינען. צוליב דעם וואס די פארלאדונג איז דעם אנגעקלאגטען צוגעשטעלט געווען, איז ארויס-געטראגען געווארען א קאנטומאץ-אורטייל און דער אדוואקאט איז פערמשפט געווארען צו טראגען די גלימענט-קאסטען.

עס זענען פערגאנגען א פאר וואכען ווידער איז געקומען דאס מיידעל צום ריכטער און האט זיך בעקלאגט, אז זי האט צוואר דאס אורטייל אין קעשענע אבער קיין געלד זעהט זי נישט. דער אדוואקאט ווייזט זיך נישט אויף די אויגען און שיקט נישט קיין געלד. וואס'זשע טוט מען? עס ווערט אויסגעשריבען א עקזעקוציע-בעפעהל און א עקזעקוציע-בעאמטער רוקט ארויס צו דעם פער-אורטיילטען אדוואקאט, דורצופיהרען די עקזעקוצ-יע. דער בעאמטער קלינגט אן דער טיר, א פרוי מאכט איהם אויף די טיר. „צי קאן איך רעדען מיט דאקטאר טאני שוסטער"? „יא, דאס בין איך קומט'ס נעהנטער".

דער בעאמטער בלייבט שטעהען פולשטענדיג פערטאמעלט. „צי איז עס נישט א טעות"? „ניין, ענטפערט די פרוי — איך בין דאס טאקי, נור איך האב געגלויבט אז דאס גאנצע איז נור א שפאס, און דערפאר בין איך נישט ערשינען אויף דער פערהאנדלונג און זיך נישט אפגערופען אויף דעם אורטייל".

נור שפאס הין, שפאס הער, דאס אורטייל איז רעכטסקרעפטיג, דער נאמען שטימט די אדרעס שטימט און די עקזעקוציע איז דורכגעפיהרט גע-ווארען.

איצט קאן נור דאס פריילין אדוואקאט אי-בערייכען א איינווענדונג.

אט אזוי האט זיך ווייען זיין סענסאציע, מילא פריילייבס זאלען זיין מאמעס האט זיך שוין נישט איינמאל געטראפען, אבער א פריילין זאל זיין א טאטע, דאס האט נאך קיינמאל נישט געטראפען, אפילו נישט אין דעם נאך-קריגס-ווינען!

בערואטונגען וועגן פרעזידענט סאקאלאוו'ס רייזע קיין אמעריקא

(באזעל (יט"א) די אמעריקאנער דעלעגאצ-יע צום 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס האט אפגע-האלטען א בעראטונג טיט'ן פרעזידענט נחום סא-קאלאוו וועגען זיין געפלאנטער רייזע קיין אמערי-קא. עס איז בעשלאסען געווארען, דאס ווי נאר די דעלעגאטען וועלען זיך צוריקקעהרען אין די פער-איינינטע שטאטען, וועלען זיי זיך גלייך בעראטען מיט דער לייטונג פון דער אמעריקאנער ציוניסטי-שער ארגאניזאציע וועגען מאכען די נויטיגע פאר-בערייטונגען צום פרעזידענט סאקאלאוו'ס אנקומען די אמעריקאנער דעלעגאציע האט פערשפראכען ענערגיש צו שטיצען די נייע עקזעקוטיווע.

ד"ר ראבינזאן
פאדעמביע
גראנד-פענסיאנאט

וויכטיג פאר אקאדעמיקער וואס ווילען שטודירען אין אויסלאנד

דער צענטראל קאמיטעט פון פערבאנד פון די יודישע סטודענטען אין פוילען, וואס שטודירען אין אויסלאנד, איז מודיע אלע פעראינטערעסירטע, אז די אקאדעמישע עמיגראציאנס-ביורא, וועלכע עקזיס-טירט ביי דעם הילפס-פערבאנד פאר יודישע סטו-דענטען פון פוילען אין אויסלאנד, ערטיילט גענויע אינפארמאציעס וועגען די סטודיען און לעבענס-בעדינגונגען אין אויסלאנד; ערלעדיגט די פארמא-ליטעטען, וועלכע זענען פערבונדען מיט'ן בעקומען די אויפנאהמעס אין די אויסלענדישע הויכשולען און גיט ארויס די אינטערנאציאנאלע סטודענטען-פעסער.

דער צ. ק. האט זיך געשטעלט פאר א ציל צו רעגולירען די אקאדעמישע עמיגראציאנס-בעווע-גונג, וועלכע איז ביז איצט געווען בלינד געוועזען דעט. דער צ. ק. בעזיצט א רייכען אינפארמאציאנס-מאטעריאל און שטעהט אין א דירעקטען קאנטאקט מיט די אוניווערסיטעטען און אקאדעמישע מאכט-ארגאנען.

צוליב די זעהר שווערע פראבלעמען, וועלכע שטעהען פאר די שול-אביטורענטען און אוניווערסי-טעטס-אבסאלווענטען ווערט עמפפעהלט יעדען יו-דישען אקאדעמיקער, וועלכער וויל שטודירען אין אויסלאנד, ווענדען זיך פריהער צום אקאדעמישען עמיגראציאנס-ביורא, בכדי זיך נאהענטער צו אינ-פארמירען וועגען די סטודיען-בעדינגונגען, ווי אויך וועגען די פערספעקטיווען אין דער צוקונפט.

דער צ. ק. ווארענט די אקאדעמישע יוגענד פאר די אלע פריוואט-ביורא'ס, וועלכע זענען לעצ-טענס ענטשטאנען און פאר וועלכע קיין שום אקא-דעמישע אינסטיטוציע טראגט נישט קיין פעראנט-ווארטליכקייט.

דער צ. ק. מאכט בעמיהונגען בכדי צו בא-קומען פאר דער אקאדעמישער עמיגרירענדיגער יו-גענד פערשידענע הנחות ביי פעסער, וויזעס און באהן-בילעטען.

אין די נאהענטסטע חדשים וועלען ארגאני-זירט ווערען גרופעס קיין דייטשלאנד, בעלגיען, פראנקרייך א. אז. וו. וועלכע וועלען געניסען פון בעדייטענדיגע באהן הנחות:

אין אלע אויבען דערמאנטע פראגען קען מען זיך ווענדען אין אקאדעמישען עמיגראציאנס-ביורא ווארשא, עלעקטאראלנא 6, וו. 24. טעל 307-73 די ביורא איז טעטיג יעדען טאג פון 9 ביז 2 און פון 4 ביז 6, אויסער זונטאג און יום-טובים.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6.
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט בייטאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

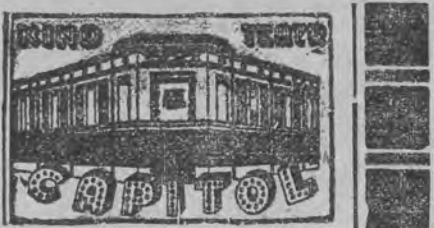

היינט און פאלג. טעג!
שפאנענדע ערצעהלונג פון
H. Suderman א.נ. "סטעפאן קרום-האלצ'ס פרוי" אין פילם-בעארבייטונג

טיראניע פון ליבע

דראמע פון ליידענשאפט און עיפערונג.
אין די הויפטראלן:
LEWIS STONE
LEILY HYAMS
PEGGY WORD

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 5 נאכמיטאג
שבת, זונטאג און יום-טוב 2,30 בייטאג
פאפולערע פרייזען.
אויפ'ן 1-טען סעאנס 50 גר. און 1 זל.
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

א יוד אין דער פויליש-מלוכה'-שער תבואה-קאמיסיע

דאנציג, (י.ט.א.) אין דער דאנציגער עקס-פארט-ביורא פון דער פוילישער מלוכה תבואה-קאמיסיע איז אויך אריין דער דאנציגער יודישער תבואה-עקספארטער ה' לעא אנקער, וועלכער קען גוט דעם אינטערנאציאנאלען תבואה-מארק און מען וויל אויסנוצען זיינע קענטנישען לטובת דעם פוילישען תבואה-עקספארט.

גרויסע אקציע פון „ארט-אזע"-קאמיטעט אין ענגלאנד

לאנדאן, (י. ט. א.) די אקציע פון „ארט-אזע"-קאמיטעט אין ענגלאנד ווערט ענערגיש פארט-געזעצט, עס זענען אפגעהאלטען געווארען א רייה פערזאמלונגען, אויף וועלכע די ענגלישע יודען זענען אויפגעפאדערט געווארען צו קומען צו הילף די מזרח-איירעפאישע יודען.

מיליטערישער בונט אין ארגענטינא

ניו-יארק, 21. (טו) אויס בוענאס-איירעס מעלדעט מען, אז אין דער שטאט קאריענטעס האט זיך צובונטעוועט דער מיליטער-גארניזאן.

שטארקע מיליטער-אפטיילונגען מיט אעראפלא-נען זענען אבטראנספארטירט געווארען קיין קאריענ-טעס, כדי צו דערשטיקען דעם בונט.

„נארדוואללה" בעט צו פרא-לאנגירען איהר די צאהלונגען

ברעמען, 21. (טו) די נארד-דייטשע קאמ-גארן-שפינערייי „נארדוואללע" האט געבעטען דאס האנדעלס-געריכט צו פראלאנגירען איהר די צאה-לונגען.

דער „פוילישער שטערן"

סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-קריג

(40

האריי האט זיך דערמאהנט אין זיין געשפרעך מיט נור-על-דין און וועגען דעם, ווי בעת זייער שמועס איז געקומען די דינסט-מיידעל, עפעס איינ-געדרוימט איהר באלעבאסטע אויפ'ן אויער, און ווי ביידע זענען דערנאך שנעל ארויס.

צי איז נישט דאן פריילין קווייטמאן געקומען אהערצו, פערבלאנדזשענדיג אין וועג?

קורץ דערנאך האט ער, בעהאלטענדיג זיך הינטערן האלץ אויפ'ן הויף, דערהערט פון הויז א שארפען געשריי פון א פרוי, און ער האט גע-זעהן דורכ'ן פענסטער, ווי רייס האט עפעס מיט-געטיילט שטרענגען, און ווי דערנאך זענען זיי ביידע פערשוואונדען געווארען.

די יפאליציאנטען זענען ארויס פון קעלער.

פרענסיס האט דערזעהן זיין ברודער'ס בלאסען, צוטראגענעם פנים, און ער האט איהם אנגעכאפט פאר דער האנד:

— מוזט ארויס אויף דער לופט... גיב נאר א קוק אויף זיך, ווי דו זעהסט אויס!... בחנם האב איך דיך מיטגענומען!

די ברידער זענען ארויס אין הויף, און די לופט האט דערפרישט האריין.

נאך דעם, ווי ער האט געמאכט עטליכע שריט, האט ער זיך דערפיהלט א סך בעסער.

— וואו איז פריילין קווייטמאן? — האט ער זיך א פרעג געטון ביים ברודער.

— איך האב קיין אהנונג נישט... פרעגען זיך ביי דער טענצערין וויל איך נישט, כל זמן איך וועל גענויער נישט וויסען, ווי אזוי די טאכטער פונ'ם אלטען אקטיאר איז אנגעקומען אהערצו.

די מענשען זוכען איצט איהר קערפער אין דער סביבה פון דער קרעטשמע, אבער איך מיין, אז זייער טרחא איז אנ'אומזיסטע... איך בין זיכער, אז פריילין קווייטמאן לעבט...

— זי לעבט! — האט האריי איבערגע'חזר'ט.

— אויף דעם הויז איז ווארשיינליך רייס'ס בלוט האסט דאך אליין געזעהען, אז מיט זיין בלוט זענען פערשפריצט די פאדלאגע און די ווענד אין דער קרעטשמע. די פריילין האבען זיי נישט געקענט דערמארדען, פשוט דערפאר, ווייל נישט נור-על-דין און נישט שטרענג האבען געפונען דעם „פויליי-שען שטערן"..

ביי דער טענצערין איז ער אוודאי נישט געווען שטרענג, האט איהם אויך נישט געפונען, ווארום אז נישט וואלט דאך פאר זיי נישט געווען קיין שכל צו מאכען א רעוויזיע ביי דער טענצערין אינ'ם שלאפצימער... זיכער ווי אלץ מיין איך, אז שטרענג האט זי געמוזט אוועקפירען מיט זיך כדי דורך טאדטורעס צו דערגייען ביי איהר, וואו זי האט בעהאלטען דעם היסטארישען אוצר.

— אבער פריילין קווייטמאן ווייסט דאך אליין נישט, וואו דער „שטערן" האט זיך אהינגעטון?

— מעגליך — האט פרענסיס צוגעשטימט — אבער סיי שטרענג, סיי נור-על-דין וועלען עס איהר קיינמאל נישט גלויבען... דאס פעקעלע מיט'ן שטערן איז איבערגעגעבען געווארען דער פריילין קווייט-מאן, הייסט עס, אז נאר זי קאן זאגען, וואו עס גע-פינט זיך... הכלל דערהרגענען זי איז גאר קיין פלאן נישט... ווייזט אויס אז שטרענג'ן האבען אין דעם ענין צוגעהאלפען רייס און דאס דינסט-מיידעל מא-ריא... נור-על-דין האט געזעהן, אז מ'האט זי אפ-גענארט, האט זי זיך נוקם געווען... מאריא און דער שענקער האבען געצאהלט מיט זייער לעבען פאר'ן פערראט....

שווייגענדיג זענען זיי געגאנגען איבער'ן הויף, ביז האריי האט ענדליך א פרעג געטון:

— פרענסיס, דו געדענקסט, וואס נור-על-דין האט מיר געזאגט? איך האב דיר געגוי איבערגעגע-בען אונזער געשפרעך...

— זעלבספערשטענדליך געדענק איך...

— איך בין זיכער, אז זי האט געזאגט דעם אמת... זי קאן נישט זיין קיין מערדערין... אויב זי האט אין דעם ענין געשפילט א געוויסע ראלע, איז עס נאר א ראליע פון א קרבן...

פרענסיס האט זיך פונאנדערגעלאכט:

— לאז געמאך!... ווי קאנסטו ברענגען אויף די ליפען אזעלכע זאכען, בעת די קערפערס פון איהרע קרבנות זענען נאך נישט אפגעקיהלט גע-ווארען?... איבעריגענס, ווי גרויזאם און עקלהאפט די דאזיגע מארדען זאלען נישט זיין, האבען די אינערליכע ווייטערייען פון די שפיאנען פאר אונז קיין בעדייטונג נישט. פאר אונז איז דער עיקר דאס, וואס נור-על-דין איז געשטאנען אין צענטער פון א שפיאנען-ארגאניזאציע, איהר טעטיגקייט איז געווען א גרויסע סכנה פאר אונזער מיליטער און פלאט.

האריי איז געווארען שטארק אויפגערעגט: די עקשנות פון זיין ברודער, וואס האט שוין בעוויזען צו שאפען זיך א פעסטע דעה וועגען דעם וואס ער האט נישט געוואוסט, האט איהם נערוועז געמאכט.

ברוגזוערהייט האט ער א זאג געטון:

— רעדסט נארישקייטען!.. נור-על-דין איז, פערשטייט זיך, געווען נאהענט צו שפיאנען, אבער זי האט קיין שום אנטייל גענומען אין זייערע מעשים

— ווארט אקארשט... האסט דאכט זיך, פער-געסען אינ'ם בלויעם קאנווערט?

נו?

— נו, אלזא... אין דעם בלויעם קאנווערט ליגט א א שיפרירטע מעלדונג, וואס איז צונויפגעשטעלט פונקט אזוי, ווי ס'ווערען צונויפגעשטעלט געהיימע דעפעשען צום דייטשען גענעראל-שטאב. דער דא-זיגער קאנווערט איז געפונען געווארען אינ'ם אונ-טערשלאג פון איהר מאנטעל... טייערער מיינער, וועסט זאגען ס'איז א צופאל?.. עי, לאז געמאך... אזעלכע צופאלען טרעפען זיך נישט!..

(פארטזעצונג קומט).

דער גרויסער חורבן אין לובלין

(פון אונזער קארעספאנדענט)

ווי איך האב שוין טעלעפאניש מודיע געווען האט זיך מאנטאג 7 פארנאכט איבער לובלין דורכגעטראגן אן אויסערגעוועהנליכער שטורם, וועלכער האט פערשלינגען פיל מענשליכע קרבנות, פעראורזאכט אומגעהויערע היזקות, פערניכטעט צעהנדליגער געביידעס און חרוב געמאכט פיל הייזער.

אין שטאט, הויפטזעכליך אין צענטרום שטאט, וואו מען האט דעם שטורם כמעט נישט בעמערקט, האבען זיך פערשפרייט פערשידענע פליאטקעס. לכתחילה האבען מענשען זיך צוריקגעהאלטען ארויסצוגעהען אויפ'ן גאס מורא האבענדיג, אז דאס אומגליק זאל זיך נישט ווידערהאלען. דער כמורנער און פערוואלקענדיגער הימעל האט בערואיגט, בפרט נאך ווען מען האט גענומען דערצעהלען וועגען פיל הרוגים און צעהנדליגער פערוואונדעטע. ביסלעכווייז האט מען זיך אבער בערוהיגט און הונדערטער מענשען האבען זיך א לאז געגעבען ארויס אויפ'ן זאמד, קיין בראנאוויץ, וואו דער הוראגאן האט שטארק געווילדעוועט און געמאכט א גרויסען חורבן.

און ווירקליך שטעלט יענער געגענד מיט זיך איצט פאר א זעהר טרויעריג בילד. אנהויבענדיג פון דער בריק איבער דער ביסטזשיצע ביז דער צוקראווניע און פלאגע — לאשקיעוויטשעס אעראפלאנען־פאבריק האט דער שווארצער וואלקען געזייהט אומגליק, בעזונדערס שווער האט דער פייער־וואלקען זיך אפגערופן אויף יענעם געגענד, ווייל דארט זענען די עלעקטרישע קאבלעס אינסטאלירט נישט אונטער דער ערד, נאר אויף דער גאס, אין דער לופט. דאס פייער האט אנגעשלאגען אין די עלעקטרישע דראהטען, וועלכע זענען געפאלען אויף די פערבייפאהרענדע דראשקעס און אויטאמאבילען. נישט ווייט פון דער בריק האבען אזעלכע דראהטען דערהרג'עט א דראשקארזש. געטויט אויך דאס פערד און פערברענט די דראשקע, א צווייטע דראשקע אויך א יודישע איז אומגעדרעהט געווארען מיט די פאסאזשירען. דראשקארזש און פערד. פון פיל טאקסובקעס אפגעריסען די דעכער פון די קארוטעריעס. איבער דער בריק האט זיך פון די עלעקטרישע און טעלעגראפישע דראהטען אויסגעבילדעט אן אייזערנע וואנד, וועלכע האט איבערגעהאקט די קאמוניקאציע. די נאבעל בענזין־סטאציע ביי דער בריק איז אומגעווארפען געווארען. צום גליק האט דער בענזין־רעזערוואר נישט אויפגעריסען. די קיאסקען און די פאפיראסען־בודקעס האט דער ווינד אוועקגעטראגען אויף די לאנקעס. גאלדמאנס האלץ־סקלאד און פיל אנדערע סקלאדעס אין יענעם ראיאן האט דער שטורם פערטראגען אין דער לופט. ברעטער, בעלקעס און קלעצער זענען געפלויגען ווי שפענדלעך און געפאלען אין די פענסטער פון די הייזער, דעכער און באלקאנען. די גאנצע לענג הייזער אויף ביידע זייטען פאבריטשנע זענען ווי אומגעבויגען: די פענסטער — צוהאקט, די דעכער אראפגעריסען, די טירען צוזעצט, די בוימער זענען ארויסגעריסען מיט די ווארצלען. דער שטאטישער פארק אין בראנאוויץ זעהט אויס ווי נאך אן ערדציטערניש. די גרעסטע טייל בוימער דערונטער פון הונדערט־יעהריגע עלטער ליגען אומגעדרעהט און ארויסגעריסען מיט מעטער־לאנגע, ברייט פערצווייגטע ווארצלען, דער פארקאן ארום איז צובראכען.

א רייה לובלינער מיהלען, הויפטזעכליך די ארומיגע געביידעס זענען צושמעטערט געווארען. דאס זעלבע מיט דער צוקראווניע און מיט די געביידעס ארום קינא „וועגוס". אויך אין שטאטישען שחט־הויז האט עס אנגעמאכט גרויסע היזקות, צושמעטערענדיג פיל געביידעס. הילצערנע און געמויערטע. א פורגאן האט עס איבערגעדרעהט און דעם פורמאן אוועקגעשליידערט אויף 70 מעטער ווייט און שווער פערוואונדעט. בכלל האט דער שטורעם זיך געטראגען פון בראנאוויץ קיין וואליע מיטרייסענדיג מיט זיך אלע געביידעס און בוימער אפילו די ישטיינער פון גאס האט עס אויסגעריסען דעם פאליציאנט, וואס שטעהט אויף דער וואך עק פאבריטשנע — זאמויסקא האט עס שווער פערוואונדעט.

דער אויטאבוס נומער 1 איז אנגעקומען אויף יענעם ארט אין סאמע אנהויב פון שטורם, דער שאפער האט דערזעהען א שווארצען רויך־וואלקען זיך אראפלאזען און ער האט אלארמירט די פאסאזשירען, וועלכע זענען שנעל ארויס פון אויטאבוס. און זיך צולאפען אין די נאהנסטע טויערען. און אין א מינוט ארום איז דער אויטאבוס צוקוועטשט געווארען ווי א דין שעכטעל.

די ערשטע־מאי־גאס האט גליקליך אפגעשניטען. איהר האט עס כמעט ווי נישט געשאדט.

די פאליציי האט תיכף בעהערשט יענעם געגענד און בעמיהט זיך צוריקצושטעלען די קאמוניקאציע, וואס עס איז איהר אויך שנעל געלונגען. הגם עס האט אונטערגערוקט די נאכט און די עלעקטרישע לאמפען האבען נישט געברענט, ווייל אלע לופט־קאבלעס זענען געווארען קאליע. די שטאטישע עלעקטראווניע האט אין יעדען פאל אפגעשטעלט דעם צופלוס־שטרוים פאר יענער געגענד. דערפאר אבער האט מען געברענגט מיליטערישע רעפלעקטארען און בעלויכטען די פינסטערע גאסען, אויף וועלכע מען האט געזוכט די פערוואונדעטע. די פאגאטאוויע האט אונערמידליך געארבייט און געטראגען הילף די געליטענע, אנדערע לייכט־פערוואונדעטע זענען אליין צוגעפאהרען אדער מען האט צוגעפיהרט צו דער פאגאטאוויע־סטאציע.

בנוגע די יודישע קרבנות איז פעסטגעשטעלט געווארען דער טויט פון דראשקארזש יוסף בערגמאן פון נאדסטאווגע גאס, ער האט פערייתומ'ט א פרוי און פינף קליינע קינדער. ער איז געהרג'עט געווארען אויף זאמויסקא גאס. מען האט איהם נאך בעוויזען אוועקצופיהרען אין יודישען שפיטאל, אבער יעדע הילף איז שוין געווען צו שפעט. אין יודישען שפיטאל ווי אין אלע אנדערע שטאטישע שפיטעלער ליגען פיל פערוואונדעטע.

אין צענטרום שטאט האט מען לכתחילה נישט געוואוסט אין גאנצען פון אומגליק. דער שטורעם איז געווען א שטילער און בעגלייט בלויז מיט בליצען. דער דאזיגער טייל שטאט איז אין אוקנגד געווען בעלויכטען, די גרעסטע טייל פריוואטע וואוינונגען האבען קיין עלעקטרישען שטראם נישט געהאט.

עטליכע הונדערט טעלעפאן־אפאראטען האבען בישטעפונקציאנירט. די פייערלעשער זענען ארויס גערופען געווארען אין פיל פונקטען.

אין געגענד פון דער גאזאווניע זענען פיל הייזער אומגעווארפען געווארען.

שפעט אין אוונט האט מען געברענגט אין יודישען שפיטאל ארייין א שווער פערוואונדעטע יונגענמאן מיט'ן נאמען מארעק וואלקאוויטש פון טשענסטאכאוו.

אויף דער באהן־סטאציע האט דער הוראגאן איבערגעדרעהט פיל וואגאנעס און ארויסגעריסען די סלופעס.

די טעלעפאנישע קאמוניקאציע מיט דער ארומיגער פראווינץ א חוץ דער ווארשאווער ליניע איז געווארען איבערגעריסען.

מיט די אויטאבוסען, וועלכע האבען זיך געפונען אויפ'ן וועג בעת דעם שטורעם האט געטראפען אן אומגליק. פארהאן פיל פערוואונדעטע. די גרעסטע טייל פאסאזשירען האבען זיך געראטעוועט פון די אויטאבוסען און זיך בעהאלטען אויף די פעלדער אונטערן פרייען הימעל.

אפצושאצען די גרויס פון מאטעריעלען שאדען איז איצט אוממעגליך.

ל. ט—ט.

ווער איזדער ניי־בעשטימטער עמיגראנט־ ווייקלונגס־דירעקטאר אין א"י

ירושלים (יט"א) לויט די געזאמעלטע אינפארמאציעס איז דער ניי־בעשטימטער דירעקטאר פון א"י־ענטוויקלונגס־פלאן ה' לפווים פרענטש, וועלכער וועט שטעהן בראש פון א בעזונדערן דעפארטאמענט אין ארץ־ישראל, געווען זיינער צייט א קאלאניזאציע־בעאמטער אין פערשידענע אינדישע פראווינצען. נאכדעם איז ה' פרענטש געווען הויפט־סעקרעטאר פון דער רעגירונג אין פענדזשאב. זייט 1921 איז ה' לואיס פרענטש ארויס פון דער אינדישער ציוויל־דינסט.

פועלי־ציון אויפן קאנגרעס פון סאצ. אינטערנאציאנאל

וויען (יט"א) דעם 25 טען יולי עפענט זיך אין וויען דער קאנגרעס פון סאציאליסטישען ארבייטער־אינטערנאציאנאל, דער וועלט־פערבאנד פון פועלי־ציון (פער. מיט צ. ס.) וועט אויפן דאזיגען קאנגרעס זיין פערטרעטען מיט א דעלעגאציע פון 12 פערזאן, אין דער דעלעגאציע געהען אריין פארשטעהער פון די פועלי־ציון־פארטייען אין א"י פוילען, אמעריקא, ליטע, דייטשלאנד א. א.

סאלאניקער יודען ווילען זיך בעזעצען אין סמירנע

קאנסטאנטינאפאל (ט"א) לויט טעלעגראפישע בעריכטען, וואס זענען א ערהאלטען געווארען פון סמירנע, האבען זיך 200 יודישע משפחות פון גריכענלאנד זיך געווענדעט צו דער טערקישער רעגירונג וועגען אן ערלויבניש צו בעזעצען זיך אין סמירנע.

די דאזיגע ווענדונג שטעהט וואהרשיינליך אין פערבינדונג מיט די לעצטע אנטי־יודישע אונרוהען אין סאלאניק.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה פערטיג און אויסגעקלעבט איבער דער שטאט.

(69

ר. איזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. עראטישער ראמאן פון לאנדאנער לעבען

אזוי וויכטיג איז דער ענין? האט דער פאליציי־אפיציר געפרעגט.

— וויכטיגער ווי איהר שטעלט זיך פאר.

— אויב אזוי הער איך אייך, הער קאפיטאן.

הער פאליציי־אפיציר, מיט דער שיף זענען מיטגעקומען א באנדע פרויענהענדלער, וועלכע פיהרען צו פערקויפען 11 מיידלעך. מיין פליכט איז אייך צו מעלדען וועגען דעם און בעטען, אז איהר זאלט זיך פעראינטערעסירען מיט דעם ענין, אז ס'זאל קיין אומגליק נישט געשעהען.

שוין ווידער די זעלבע געשיכטע, האט דער פאליציי־אפיציר געזאגט, אויפשטעלענדיג זיך פון ארט, אויב איהר הער קאפיטאן האט מיר נישט מפהר וואס צו זאגען, דוכט זיך מיר, אז מיר האבען דאס געשפרעך געענדיגט.

דער קאפיטאן איז אזש אויפגעשפרונגען פאר אויפרעגונג.

— וואס זאל דאס בעדייטען, הער פאליציי־אפיציר?

גארנישט. גאנץ איינפאך, יעדער קאפיטאן, וואס פיהרט זיין שיף קיין בוענאס־איירעס און האט אויף דער שיף א מיידעל. דוכט זיך איהם אויס, אז ער האט פרויענהענדלער. מיר זענען שוין געוואוינט מיט דעם דאזיגען לידעל.

דער פאליציי־אפיציר האט זיך, מיט א שמייכעל אויף די ליפען איבערגעקוקט מיט דעם קאנטראלער, אזוי ווי ער וואלט איהם געבעטען, אז ער זאל איהם בעשטעטיגען זיינע רייד.

— ס'איז מערקווירדיג, הער קאפיטאן, האט דער קאנטראלער געזאגט מיט זיין באס־שטים, איהר האט דאך אין דייטשלאנד אויך פאליציי און איהר בערימט זיך דאך, אז אייער פאליציי איז גוט ארגאניזירט. פארוואס־זשע לאזט איהר ארויף אויף דער שיף א פרויענהענדלער. פארוואס גיט איהר זיי פעסער און וויזעס און דאן קומט איהר מיט אייערע מעשיות אהער.

ביי דעם קאפיטאן האט אפגענומען דאס לשון, ער האט נישט געוואוסט, וואס ער זאל דא ענטפערען און האט געקוקט אויף לעהמאנען, אז ער זאל איהם ארויסהעלפען פון דעם פערלעגענהייט.

— ענטשולדיגט מיינע הערען, איהר מאכט שפאס איצט, האט לעהמאן געזאגט, מיר וואלטען אייך נישט פערדרעהט דעם קאפ מיט אייערע ערנישען אדער פשוט'ע מעשיות. מיר זענען הונדערט פראצענט איבערצייגט, אז מיט אונז פאהרען פרויענהענדלער מיט א טראנספארט לעבעדיגע סחורה און ס'מוזען, אהן שום פילאזאפיע, אנגענומען ווערען אלע מיטלען, אז די חברה־לייט זאלען נישט אראפגעהען פון שיף.

— און אפשר האט איהר פארט א טעות?

— ניין, בשום אופן נישט, איך בין א דעטעקטיוו און קען מיין פאך, איך בין ספעציעל מיטגעפאהרען מיט דער שיף, כדי אויסצומיידען, אז 11 אייראפעאישע מיידלעך זאלען אראפפאלען אין שאנד און שמוץ.

— אויב איהר זענט א דעטעקטיוו, פאר וואס האט איהר זיי נישט פערהאלטען אין דייטשלאנד, נאר ערלויבט זיי ארויסצופאהרען.

— דערפאר, ווייל איך האב זיך וועגען דעם ענין דערוואוסט שוין דעמאלט, ווען די שיף האט געהאלטען ביים אפשווימען.

— ס'טוט מיר לייד, הער קאפיטאן, נאר אויב אייערע כלומרשטע פרויענהענדלער האבען אין ארדנונג זייערע פאפירען, האב איך נישט קיין רעכט זיי צו פערהאלטען, און מוז זיי אראפלאזען פון שיף.

— צי איז דאס מעגליך? צי קענען זיין אזעלכע געזעצען, איך וועל זיך בעקלאגען פאר זייער העכערער מאכט, האט קאפיטאן שווארצנבאך געשריגען.

— דאס איז אייער רעכט. אבער מיר מוזען טון, וואס צו אונז געהער. מיר קענען נישט אנדערש.

— אבער די חברה־לייט האבען געפרובט צו בעגעהן א מארד אויף דער שיף.

— א, דאס איז שוין עפעס אנדערש, האט דער פאליציי־אפיציר געזאגט, גיט אונז אן די נעמען פון די, וועלכע האבען דעם מארד געפרובט אויסצופיהרען און מיר וועלען זיי פערהאלטען ביז נאך דער אויספארשונג. נאטירליך, ווען ס'וועלען זיין די ענטשפרעכענדע עדות.

— דאס זענען צוויי מאטראסען, וועלכע זענען פערבונדען מיט די פרויענהענדלער.

— דאן ענטשולדיגט, הער קאפיטאן, קענען מיר ווידער גארנישט אויפטון, די מאטראסען זענען איז אייער רשות און נאר איהר קענט מי[illegible] דיספאנירען. מ יר האבען נישט קיין רעכט מיט זיי זיך צו פערנעהמען.

— אבער אום גאטעס ווילען, וואס טוט איהר, איהר זענט דאך מענשען, א חוץ געזעץ איז דאך נאך פארהאן מענשליכקייט, יושר, פערשטאנד. מיר רעדען צו אייך קלארע דיבורים. מיר האבען צו טון מיט א געפעהרליכער באנדע, וועלכע דארף אונשעדליך געמאכט ווערען, כדי אויסצומיידען אן אומגליק.

— נו, אפשר וועט איהר אונז געבען אן עצה, ווי אזוי מיר זאלען דאס מאכען.

— גאנץ פשוט, האט לעהמאן געענטפערט. פערהאלטען די מענשען, אויף וועלכע מיר וועלען אייך אנווייזען און זיי האלטען ביז ס'וועט נישט אויסגעפארשט ווערען, ווער זיי זענען.

— און מיט וואס פאר א רעכט, הער דעטעקטיוו איהר וואלט אונז אפשר דאס געקענט אויפקלערען

— ענטשולדיגט הער פאליציי־אפיציר, איהר האט אפילו ביי אונז נישט געפרעגט וועגען וועמען עס האנדעלט זיך.

— איך דארף דאס גארנישט וויסען, ס'איז מיר גאר קיין אונטערשיד נישט ווער דאס איז

— און איבעריגענס דארפען מיר דאס נישט וויסען, האט זיך אריינגעמישט דער קאנטראלער מיר ווילען נישט האבען קיין שום פאראנטווארטליכקייט צו מענשען, מיר קענען אייך נאר פערזיכערען, אז מיר וועלען דאסמאל אדורכפיהרען א גאנץ גענויע און פונקטליכע קאנטראלע, אויב מיר וועלען אנטרעפען, אז עפעס איז נישט אין ארדנונג וועלען מיר זיכער זיך שטעלען צוזאמען אויף אייער צד.

— אויב אזוי האט דער קאפיטאן שווארצענבאך געזאגט, וועל איך די שיפען נישט איינשיפען אין האפען און מיך פערשטענדיגען מיט מיין אויבער־מאכט וואס איך האב צו טון, האט דער קאפיטאן אנאויפגערעגטער געזאגט

— דאס איז אייער רעכט הער קאפיטאן.

(פארטזעצונג קומט)

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און ווייטערע טעג!
פרעכטיגער דאפעל-פראגראם!
„א פרוי אהן אהארץ"
וואונדערשעהנע דראמע. — אין די הויפט ראלען:
Jack Holt i Dorota Revier
„איינמאל אין לעבען"
פרעכטפולע קאמעדיע — אין דער הויפט-ראלע:
GLENN TRYON
אכטונג, זומער = סעזאן! אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 א זייגער בייטאג
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעם פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, וויל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכורעהונג בעזאמונגען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס לונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן מעדיצינישע פון דער קראנקען-קאסע.
דאנקזאגונג.
דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך-ליידענדע אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראנט 2. שטאק, פאר דער גיכער אי מערעס מענלאזער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מיין לעבען געפעהרליכען ברוך, פאר דעם חיוב שאפט-ליכען אנלעגען מיר דעם באנדאזש פון זיין מעטאדע דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עמפפעהל איהם דערדורך פאר אלע ברוך-ליידענדע.
Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

רענדער-
מאשין-בעזיצער
וועלכע קענען ארבייטען רענדער צו טריקא-וועש ביטע צו מיר זיך ווענ-דען וועגען ארבייט.
א. ליפקא נאוואמיעסקא 21

צוויי צימער
אונ קוך
פראנט, 4-טער שטאק מיט אלע בעקוועמליכקייטען ביליג פון זאפארט איבער צוגעבען. פולנאצנא 23 ביי הערשקאוויטש.

א מענש
ווערט געזוכט צו צוטראגען ציי טונגען אויף אנגעוויזענע שטעלן. פולע בעקעסטיגונג און מיט א קליינעם געהאלט. צו ווענדען זיך צום צייטונגס-פערשפרייטער פון גייער'ס ראיאן זשגאווסקא רוג שעראדזקא 4003

א לאסט-
אויטא
5 טאן וויל איך קויפען אדער פאכטען. אפערטען אונטער „J" אדער טעל. 113 63 אין אדמיניסטר.

Do wydzierzawienia
obszerna sucha
SUTERYNA
rozm. 37 mtr. długości, 13.80 mtr. szerok., 3,50 mtr. wysok. z wodociągiem może również nadać się na przechowanie owoców. Informacje udziela administracja Parku **Helenów**

נאכט-לאגער
אויף ענצעלנע צימער אויף מאנאטליך עווענ-טועל וועכענטליך איז אפצוגעבען. צו ערפארען פלאק-וואלנאשטשי 9 אין לאמפען-געשעפט.

די אלע, וועלכע האבען פראטעסטען
אויסשטעלער א נ. אדער אברהם נתן פייגענבוים קאנען בעקומען געלד פאר זיי ביי יוסף ליפשיץ מושין ביי לאדז 9868

8-ינג, לעטניקעס!
אנשטאט זיך בארגען א בעט אויף אפצוי-געלד פערזוכט אייך בעסער פאר'ן זעלבען געלד
PALMA-PATENT
מיט אן עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ
Palma-Patent
וואס איז אלעמען בעקאנט מיט זיין פראקטישקייט, דויערהאפטיגקייט און עסטעטישקייט מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר.
אויף לאגער שטענדיג א גרויסער אויסוואהל לעזשאקעס, פעלד-בעטלעך, פעלד-בענקלעך — ווי אויך — געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס, טאפטשאנעס; מעטער-מאטען
מאטראצען
רעעלע בעהאנדלונג! פאבריקס-פרייזען זעמטליכע רעפאראטורען;
הורט לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 131-85 דעטייל

ענטשולדיגונג
דערמיט בעטען מיר ענטשולדיגונג ביים קליינהענדלער-פעראיין פון פרוכטען און געמיזע מלינארסקא 9 פאר אונזער נישט טאקטישע האנד-לונג געגען אייער מיטגליד הערשעל ווינטער. מיר פערזיכערן, אז מעהר וועט אזעלכעס נישט פארקומען.
ברידער
משה און שלמה כאינאצקי.

עס איז פערלוירען געגאנגען!
א פארטפעל מיט פערש. דאקומענטען און 1 וועקסעל אויף 100 זל. צאהלבאר דעם 2/8 אויסגעשטעלט י. שלפאנד לעמבערג; 1 נאכגעמאכטע פון 29/5 אויף 90.60 זל. פון ספעד. מ. ליינקויף, ווי אויך 1 פראטעסט אויף 88 זל. אויסשטעלער ל. העלצשוער לאדז. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוגעבען צו שמואל פרעצעל פיעטריקאווער 66, טעל. 163-64.
בעמ.: אלע בעווארענישען זענען געמאכט געווארען

Dr. med.
M. Rosenthal
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקה.
11-go Listopada 19 (קאנסטאנטינער)
telefon 223-34 טעלעפ.
נעהמט אן אין דער היים פון 4 ביז 7 אווענד און לעטש-ניצע „פאטאצ" ליסאנאסקיעגא 1 (עלעקסאנדערער-גאס) פון 1—2 נאכמיטאג.

Dr. Z. Rakowski
פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אייך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 3—5

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדש: יי. פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1—2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוסטמאן נערוועו-קראנקה. פון 12—2
ד"ר מטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורט-הילף פון 1—11½
ד"ר האנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-ק' פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראזנעם צאהן-ארצט פון 9—1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7
צאהן-היילונג, בעלמבעונגען, קראנען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטע איז שטאט.

יעדער איינציגער
האט זיך אי-בערצייגט, אז פא-
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

אייזן
יעדען קוואנטום
צו ביליגע פרייזען
ליפערט
Lodownia Południowa 22
tel. 190-48 i 191-26.

דאנקזאגונג.
מיר דאנקען זעהר דעם פרעזעס פון פוטער-הענדלער-פעראיין ה' שמואל נעניעראוויטש בושעזשינער 17 פאר זיין בעמיהען זיך, אז מיר זאלען נישט קריגען קיין עקסמיסיע פון קריסטליכעןווירט פון דאלנא 22 און ער האט גע'פועלט, אז מיר זאלען בעקומען געלד אויף אנ'אנדערע וואוינונג.
פאמיליע זילבערפאדים.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

געגען שוויים פון פיס
אין אדמשיסקעס נוצט מאר דעם שוין 20 יאהר בעוואוסטען פראשעק און פלאסטער „ראדיקאל" פרייז נור 30 גראשען. נוצט נישט קיין אנדערע עהנליכע נאכמאכונגען, וועלכע בריינגען קיין נוצען און שאדען די פיס און נוצט נאר מיט מיין שטעמפעל אויך א גוט מיטעל צו וואנצען און שווארצע ווערים פרייז 50 גראשען, אויך פלין „ראדיקאל" וואשט אפ שמוץ און פלעקען פון אלע קאלירטע שיך. פרייז 70 גר. א פלעשעל
צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער
וועלביארזש, אלט-שטאט 1
פאדערט נאר מיט מיין שטעמפעל

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
יעהמט אן פון 4—7 אווענד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

„SANATO"
כירורגיש-ווענעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-ווענעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאקאוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

Gr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. MED. H. LUBICZ
ספ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 13-142
עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8, זונטאג און יו"ט 9—1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט — 40 . . . . . 60 — . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט — 12 . . . . . 18 — . . . . 8 .
פאר פאליטישע-שורה: ... לויטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.